(1)

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

AANVULLING 1. 1 blz.

Na verschijning van deze avifauna, welke reeds spoedig niet meer verkrijgbaar was, is er betrekkelijk weinig meer over het vogelleven van West Zeeuwsch-Vlaanderen gepubliceerd.

Nu de veranderingen in deze streek in versneld tempo een verslechtering van de vogelstand te zien geeft menen wij tot verdere publicatie te moeten overgaan.

De hiervoor gekozen methode is per vogelsoort een dokumentatie te doen verschijnen als aanvullingen op de eerder uitgegeven avifauna.

Getracht zal worden zoveel mogelijk bekende waarnemingen in West-Zeeuwsch-Vlaanderen op papier te zetten.

VAN DE OPZET VAN DE VERSCHENEN AVIFAUNA IN 1968 IS NIET VEEL TERECHT GEKOMEN. Wij meenden dat de gepubliceerde gegevens een stimulans zouden zijn om bedreigde terreintjes in stand te houden. De resultaten waren echter grotendeels negatief.

Door de grote landschappelijke verarming heeft het vogelbestand een grote nadelige invloed ondervonden. Voor de amateur-vogelonderzoeker is de streek nog weinig interressant wat de soortenvariateit betreft.
Er is een tendens waar te nemen dat alleen nog maar meerkoet, spreeuw, huismus, waterhoen, huiszwaluw en enkele jachtvogels te zien zijn.

Wij menen dat het nageslacht ons hiervoor niet dankbaar zal zijn.
De waarde als toeristische trekpleister in de zomermaanden is grotendeels verloren.

Onze opzet van de aanvullingen van de Avifauna is NU alleen VASTstaande feiten voor het nageslacht op papier vast te leggen, opdat eventuele amateur-onderzoekers in de toekomst een houvast hebben aan het verleden. Ons heeft dit ten enenmale geheel ontbroken.

ALLE gegevens, van welke vogelsoort ook, als waarnemingen in het verleden en het heden, alsmede reeds verschenen publicaties, worden in dank aanvaard en worden zo mogelijk ook gepubliceerd.

Dit geldt ook voor gegevens betrekking hebbende op de veranderingen in het landschap, als: scheuren van grasland, vellen van bomen, rooien van hagen, dempen van kreken en sloten, enz..

Ieder die actief aan deze publicaties wil medewerken is van harte welkom.

De publicaties worden uitgegeven onder auspicien van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De HUISZWALUW".

De samenstellers:

A.M.Cauwels.	Bogaardstraat 48	Aardenburg	tel. (01177)-395
H.Enkelaar.	Noordwal 45	Oostburg	(01170)-2491
M.Koopman.	Pierslaan 27	Knokke (België)	50- 62671
G.Prang.	Sint-Bavodijk 12	Nieuwvliet	(01171)-454

OVERNAME VAN DE PUBLICATIES, geheel of gedeeltelijk, MAG ALLEEN PLAATS VINDEN MET DUIDELIJKE BRONVERMELDING.

Secretariaat: Noordwal 45 Oostburg.

februari 1972.

(2)

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 2. 2 blz. blad 1.

Na het verschijnen van deze avifauna is er veel veranderd in West Zeeuwsch-Vlaanderen.

Helaas niet ten goede.

Reeds in 1967 meenden wij te moeten schrijven:

Amateuristisch vogelonderzoek is geen vrijetijdsbesteding meer maar een vrije tijds ergernis.

Hieraan wordt door ons niets afgedaan.

Waarom zult U vragen?

Hiervoor zijn diverse oorzaken te noemen:

a. Het plan van de regeling van de waterstand in West Zeeuwsch-Vlaanderen, dat sinds 1966 wordt uitgevoerd. Hiervoor worden brede vaarten gegraven opdat een maximale gunstige bodemgesteldheid wordt bereikt wat het grondwater betreft ten behoeve van akkerbouw en veeteelt.

Laag gelegen terreinen worden zodoende "drooggelegd".

Hierdoor ging oa. het broedterreintje "Henricusput" gelegen ten noorden van Oostburg verloren. Kluut, tureluur en bontbekplevier verdwenen als broedvogel. De stand van de kievit holt achteruit.

Het weidegebied DE KNOKKERT ging eveneens als broedplaats van de kluut verloren.

b. In één adem kunnen we hierbij de deltawerken noemen. Ter regeling van de waterstand en ter beveiliging van lijf en goed werd bij No.Zeven, ten oosten van de dorpskern Hoofdplaat een nieuwe uitwateringssluis gebouwd. Door de Plaskreek werd een brede watering gegraven naar een spuikom die gegraven werd bij deze sluis. Hierdoor ging het drassige terrein aldaar verloren. Gevolg: Het zeer minime aantal broedgevallen van visdief en zomertaling in de streek werd gehalveerd. Kluut en tureluur verdwenen aldaar als broedvogel. Strandplevier en kievitstand werd gedecimeerd.
De duinen te Cadzand worden plaatselijk versterkt met aangevoerde grond. Duinstruweel verdwijnt alsmede broedgebied voor bergeend en tapuit.

c. Grote klappen werden uitgedeeld door de rekreatie.
Het ZWARTE GAT te Groede is grotendeels verloren gegaan, althans wat het gedeelte betreft dat tegen de duintjes ligt, door de uitbreiding van het kampeerterrein van VAN DAMME. Bij het ontwerp Streekplan van West Zeeuwsch-Vlaanderen werd als bezwaar naar voren gebracht dat de gronden rond de kreken in de streek niet beschermd waren tegen bebouwing. Eén van de gevolgen vam de afwijzing van dit bezwaar is nu dat de afrastering van dit kampeerterrein tot tegen het water staat, waardoor de rust op dit gedeelte van de kreek geheel verloren gegaan is. Gevolg: Kluut, tureluur en kievit broeden aldaar hageboeg niet meer. (In 1956/1957 aldaar 20-25 nesten van de kluut, in 1971 geen nesten meer.)

Op het terrein van het voormalige Fort Frederik Hendrik te Breskens bevond zich een kolonie van ruim 15 nesten van de BERGEEND. Nu staan daar zomerwoningen en caravans. De bergeend is verdwenen. Ook in de Groese Duintjes broedt de bergeend niet meer.
Naast het natuurgebied "De Plaat", eigendom van Graaf Marc de Hemptine, midden in een terrein dat als waardevol agrarisch gebied is aangegeven in het Streekplan verscheen een klein caravanterrein ondanks bezwaarschriften van nagenoeg alle eigenaren van omliggende gronden.

Ook de sportvisserij draagt haar steentje bij dat de vogelstand achteruit gaat, cq. plaatselijk ernstig wordt gestoord. De sportvisserij toch heeft een zeer grote vlucht genomen. Het gevolg echter is dat op meerdere plaatsen gedeelten van de rietkragen in kreken worden vernield en dat de rietvogels ernstig te lijden hebben, gewild of ongewild, van sportvissers. Eén van de slachtoffers is wel het wouwaapje op de Stierskreek dat aldaar als broedvogel in 1970 en 1971 niet meer voorkwam.

-Daarnaast-

Daarnaast hebben we het legioen wormenspitters die de kust voor de vogels onveilig maakt. Voor het vissen op en langs de Scheldeoevers, van Zwin tot aan de Braakman is toch aas nodig. En waar is prima aas tevinden? In de slikken langs de kust. Dus, wroet de grond om. En waar wormenspitters bezig zijn komen geen vogels. Daar zijn ze te schuw voor. Wijken dus uit naar de Platen in de Westerschelde om te fourageren. De laatste jaren blijken deze Platen echter ook al aantreekingskracht uit te oefenen op wandelaars. Daarnaast worden de Platen, althans de randen, verontrust door de "sport"garnalenvisser. Afgekeken van hun broeders, de beroepsgarnalenvisser, worden steeds meer bootjes en jachten uitgerust met een kleine garnalenkor. Vissend langs de randen van de Platen worden de vogels ook daar niet met rust gelaten.
Door het steeds drukker wordende rekreatiebezoek aan Het Zwin en omgeving, door de steeds groter wordende vrijheidsdrang van de toerist en het steeds meer negeren van de aldaar geplaatste borden vermeldende "Broedterrein", moest een gedeelte van het Zwin worden prijsgegeven aan de toerist.
Door het steeds intensiever uitoefenen van de sportvisserij verdween de DWERGSTERN als broedvogel bij de Paulinahaven.
Op de stranden van Breskens tot en met het Zwin verdween door de drukte van de strandtoerist de strandplevier en de dwergstern. De scholekster broedt niet meer in de duinen.

d. In enkele stille gedeelten van West Zeeuwsch-Vlaanderen werden wegen aangelegd tot ontsluiting en verbeterde verbindingswegen. We denken aan de Sophiapolder en de verbindingsweg Sint-Kruis-Waterlandkerkje. Gedeeltelijke rustverstoring.
e. Na de massale rooiing van meidoorn en knotwilg/populier vóór 1967 werd verder gegaan met ontluistering van het landschap. We denken aan het verwijderen van de grote meidoornhagen in de Henricuspolder ("Marolleput") Sophiapolder, in de Moer (Nieuwvliet), de meidoornhagen ten noorden van de Kroondijk(Oostburg), een kleine haag langs de weg van Scherbier naar Groede, meidoornhagen bij de Ratte en ten oosten van het landgoed van Graaff Marc de Hemptine.

Daarnaast ook de rooiing van grote boomgaarden. De enige bekende broedplaats van de appelvink ging verloren .(Zwinboomgaard).
Onder Hoofdplaat, bij No. Zeven, werd een dijkje afgegraven, waarop iepen stonden, de typische West Zeeuwsch-Vlaamse boom van voor 1940. Nu ligt er een sloot. Al deze maatregelen hadden een nadelige invloed op de zangvogelstand.

f. De steeds toenemende vervuiling van de streek. Vooral na de invoering van de plastik vuilniszak. Gelukkig wordt door het gemeentebestuur van Oostburg hier hard aan gedokterd. Gevolg van de toenemende vervuiling: het aantal bruine ratten neemt steeds toe. Gaternisse ging verloren door aanleg van een vuilnisbelt. De toenemende vervuiling is o.i. één van de hoofdredenen dat de stand van de huiszwaluw aanmerkelijk is toegenomen.

Onze vriend M.Koopman uit Knokke drukte al de ontstane gevolgen van de achteruitgang van de vogelstand aldus uit:
Het is weemoedig om het te zeggen, maar ik ben gelukkig dat ik de vogelrijkdom van West Zeeuwsch-Vlaanderen nog heb mogen meemaken.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen De Huiszwaluw.
sekr.: Noordwal 45 Oostburg. febr. 1972

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met duidelijke bronvermelding.

(3)

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling no. 3. 1 blz.

De STEPPENAREND. (Aquila rapax. Temminck).

Op 8 mei 1967 werd de heer C.Riemslag, wonende te Biervliet, jachtopzichter van de Braakman, opgebeld door de heer G.A.Claijs, toen loco-burgemeester der gemeente Biervliet. Hij deelde Riemslag mede dat in een populier, staande tegenover zijn hofstede, gelegen in de Van Dunnépolder, binnen de gemeente Biervliet, een grote roofvogel zat. Nadat Riemslag de heer F.Haak te Hoek en ondergetekende van deze waarneming in kennis had gesteld werd deze vogel door Riemslag, F.Haak en zijn zoon H.Haak en ondergetekende ruim een half uur waargenomen te omstreeks 7.30 uur.
Door C.Riemslag werden enkele kleurendia's van deze roofvogel genomen.
Te omstreeks 8.-- uur verdween de vogel in Z.O. richting.
Aan de hand van één van de kleurendia's, waarop de vogel in vlucht zeer duidelijk was afgebeeld, werd door de weled.zeer geleerde heer Prof. Dr. K.H.Voous vastgesteld dat het hier om een exemplaar ging van de STEPPENAREND.
Het betrof hier ook de eerste waarneming van deze vogelsoort in Nederland.
Deze waarneming is alszodanig erkend door de Commissie Avifauna Nederland en opgenomen in de Avifauna van Nederland 1970.

H.Enkelaar.
Noordwal 45. Oostburg.

P.S.
De Veldwaarneming van: Schreeuwarend: 8-5- 1 jong ex. Braakman gepubliceerd in Het Vogeljaar 16e jrg. no. 1 - 1 februari 1968 komt te vervallen.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw"
sekr. Noordwal 45
Oostburg.

(4)

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 4. 1 blz.

De B O S U I L.

Op 24 november 1971 te omstreeks 10.-- uur werd, ongeveer 200 meter ten noorden van het grenskantoor te Sint Anna ter Muiden, gemeente Sluis, één bosuil waargenomen.

De uil vloog van oost naar west over de aldaar liggende verkeersweg.

Na in een oude appelboom nabij de kerk van St.Anna ter Muiden te zijn neergestreken werd ze aldaar door kauwen verjaagd en verdween in de richting van de hofstede Maneschijn, liggende in de Maneschijnpolder, richting nederlands-belgische grens.

Voor zover bekend de eerste waarneming in West Zeeuwsch-Vlaanderen.

H.Enkelaar.
Noordwal 45.
Oostburg.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45. Oostburg.

(5)

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 5. 1 blz.
+ 1 kaart.

De VELDLEEUWERIK.

Wintertelling van veldleeuwerikken.

Tijdens de periode van 2 januari 1971 tot en met 6 januari 1971 werd een telling gehouden van de veldleeuwerik.
Dit werd vergemakkelijkt doordat de velden met sneeuw waren bedekt.
Een afstand van ongeveer 180 kilometer werd in die dagen in West Zeeuwsch-Vlaanderen afgelegd.
D.i. ongeveer 25% van de totale afstand van de wegen in dit gewest.
Totaal werden geteld ongeveer 5400 veldleeuweriken, in groepen van 60 ex. tot 550 exemplaren.
Hoofdzakelijk op zaaigrasland en op koolzaad, hier en daar ook wat op wintertarwe.
Sommige percelen werden twee en drie keer geteld, dus op verschillende dagen.
Dit om vast te stellen hoe het verloop was van het ene perceel naar het andere.
De getelde aantallen waren steeds nagenoeg hetzelfde.
Gezien het aantal koolzaad- en graszaadpercelen in het niet getelde deel van West Zeeuwsch-Vlaanderen kan het aantal veldleeuweriken in genoemde periode in totaal op minstens 12.000 worden geschat. Een dergelijk aantal werd door mij sinds 1942 in West Zeeuwsch-Vlaanderen niet waargenomen.

Op 12-1-1972 werd gedurende een vijftiental minuten bij de Paulinahaven in West Zeeuwsch-Vlaanderen trek vande veldleeuwerik waargenomen, totaal ongeveer 170 exemplaren, in oostelijke richting.

Opgenomen in: Het Vogeljaar 19e jaargang no. 4. augustus 1971 blz. 579.

H.Enkelaar.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45. Oostburg.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Kaartje behorende bij
aanvulling no. 5

De VELDLEEUWERIK.

telling januari 1971.

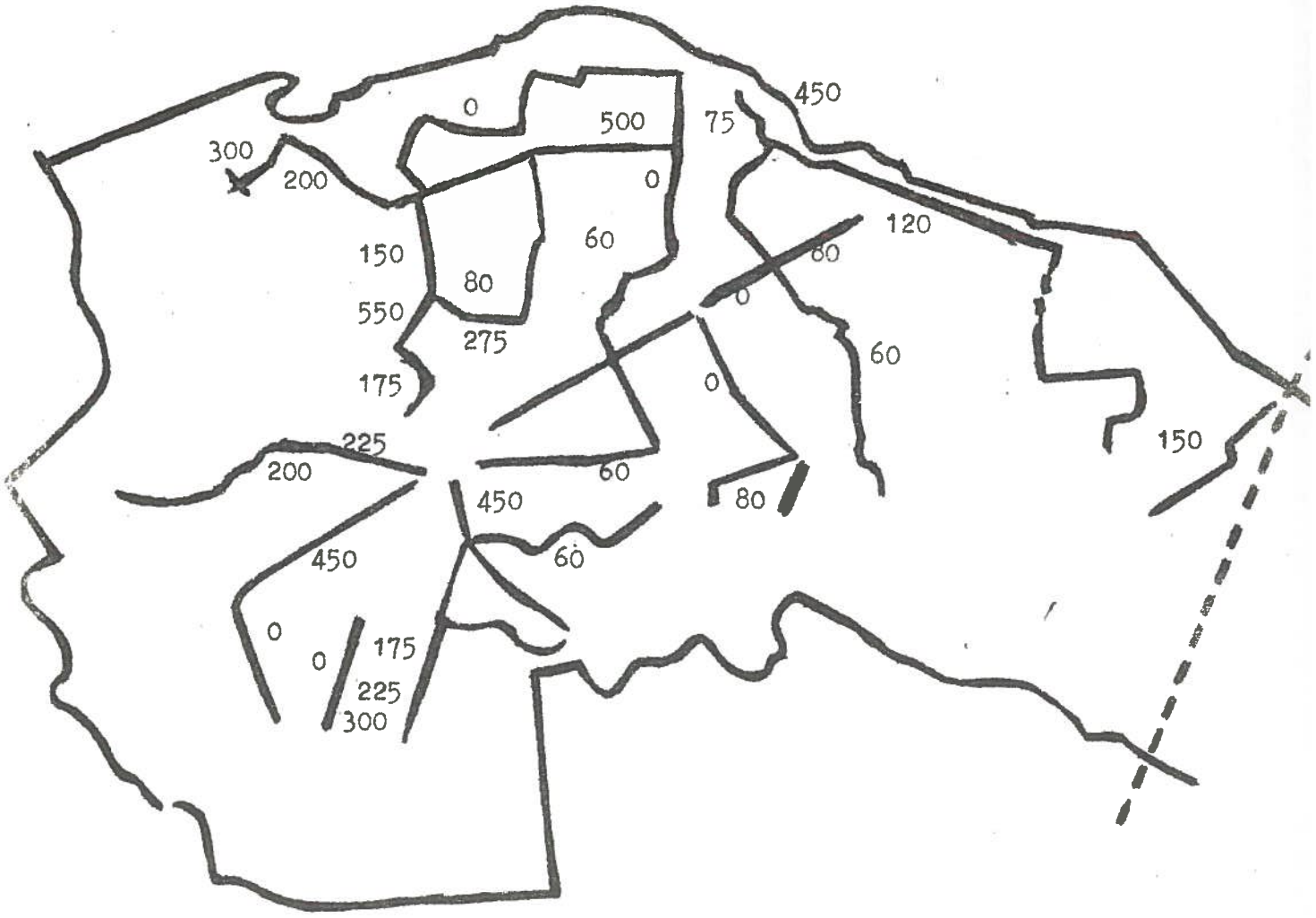

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr: Noordwal 45 Oostburg tel.: (01170)-2491.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met bronvermelding.

(6)

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 6. 1 blz.
+ 1 kaart.

HOUTDUIVEN in de winter.

Tijdens de telling van de veldleeuwerik (zie aanvulling no. 5) in de periode van 2 januari 1971 tot en met 6 januari 1971 werd naast de veldleeuwerik ook de aanwezige houtduiven geteld.
Deze kwamen hoofdzakelijk voor op koolzaad.
Over de afgelegde afstand van ongeveer 180 km. in West Zeeuwsch-Vlaanderen d.i. ongeveer 25% van de totale lengte aan wegen werden ongeveer 2900 exemplaren geteld. Daarnaast werd in een ander deel van West Zeeuwsch-Vlaanderen op 20 januari 1971 nog eens een totaal aantal van 1900 exemplaren geteld.
De telling werd vergemakkelijkt door het sneeuwdek dat aanwezig was.
Gezien de aantallen omstreeks 12 januari 1971 aanwezig in het telgebied van 2 t/m 6 januari 1971 moeten de aantallen van 20 januari 1971 andere exemplaren zijn geweest.
In de Hoofdplaatpolder, onder Hoofdplaat, werden op 11 januari 1971 alleen al ongeveer 1300 exemplaren geteld, tussen 12 en 14 januari 1971 waren daar ongeveer 1130 exemplaren aanwezig.
Bij een voorzichtige schatting voor de eerste week van januari 1971 durf ik het aantal vast te stellen voor geheel West Zeeuwsch-Vlaanderen op minstens 8000 exemplaren.

3 februari 1971: 817 exemplaren in populieren onder Philippine (O.Z.Vlaanderen).

Opgenomen in: Het Vogeljaar, 19e jaargang, no. 4 augustus 1971
blz. 579/580

H.Enkelaar.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw"
sekr.: Noordwal 45. Oostburg.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Kaartje behorende bij
aanvulling nae 6.

De HOUTDUIF.

Telling 1971. januari.

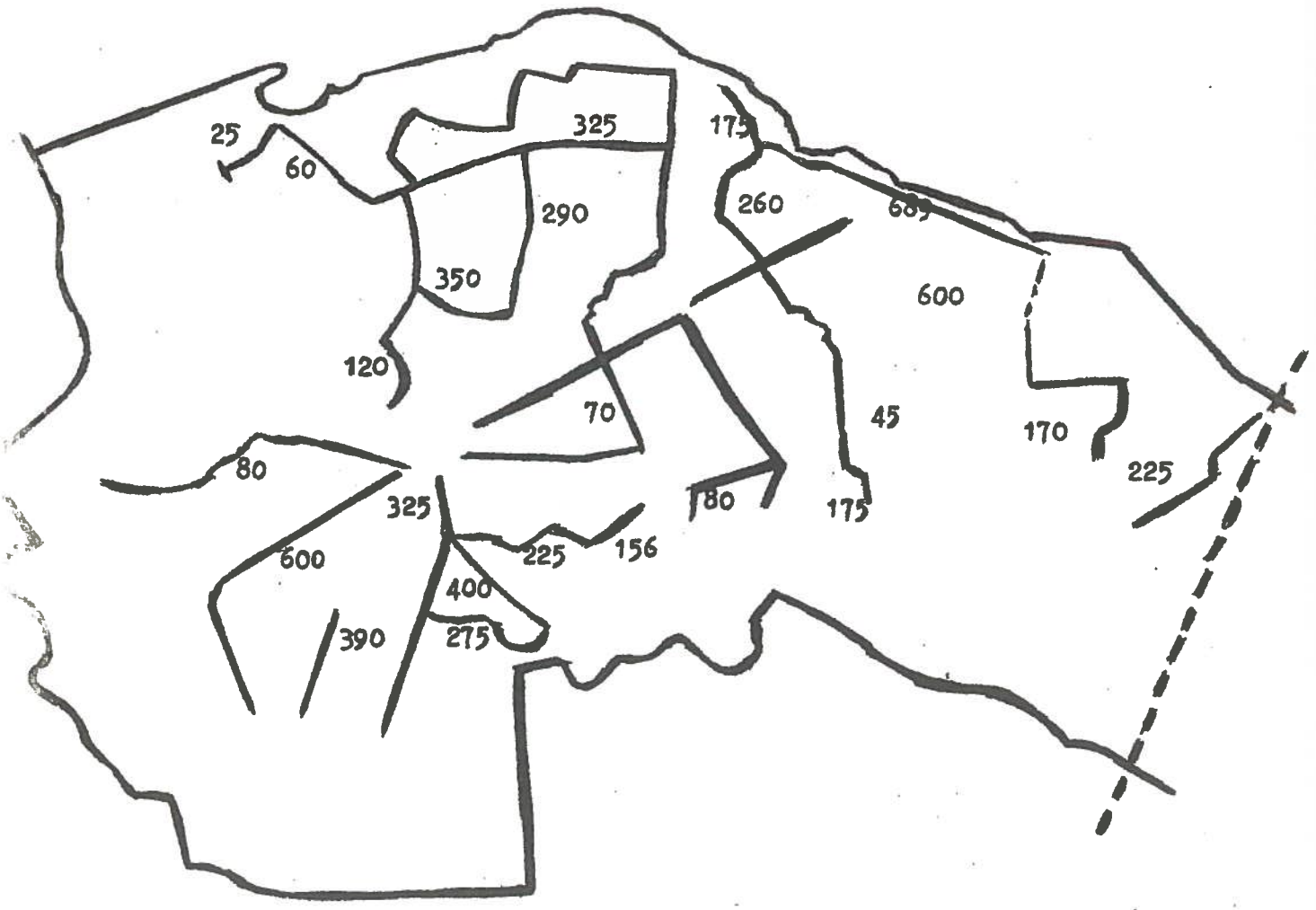

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huisszwaluw"
sekr.: Noordwal 45 Oostburg.
Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met bronvermelding.

DE AVIFAUNA VAN WEST-ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 7. 1 blz.

De BIJENETER.

dwaalgast.

één onbevestigde waarneming.
Eén exemplaar werd waargenomen in de omgeving van Turkeye, tussen Waterlandkerkje en Yzendijke, in de omgeving van zandafgravingen.
Waarnemingsdatum: 18 juli 1967.

G.Prang.

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaamderen "De Huiszwaluw".

maart 1972.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 8. 5 blz. + 2 kaartjes. blz. 1.

PATRIJZENTELLING 1962.

In de gelegenheid zijnde door omstandigheden het gehele gebied van West-Zeeuwsch-Vlaanderen te doorkruisen gedurende verschillende achtereenvolgende dagen werd door mij getracht een overzicht samen te stellen van het aantal patrijzen dat zich in West Zeeuwsch-Vlaanderen ophield, nu door de weersomstandigheden in het najaar 1961 niet zoveel afschot had plaats gehad als in andere jaren. Door de vele wind en door de natheid van het terrein waren de patrijzen het afgelopen na jaar zeer ril.

Geteld werd hoofdzakelijk in de morgenuren, een enkele dag ook in de middaguren, echter niet na 17.-- uur. Meestentijds zonnig weer, helder, matige tot krachtige wind. Waargenomen hoofdzakelijk met twee personen, alles per auto, waardoor dus niet alles gezien kon worden.

De oppervlakte van West Zeeuwsch-Vlaanderen bedraagt ongeveer:

Waterschap Vrije van Sluis	26355 ha.
internationale polders, nederlands gebied:	379 ha.
overige polders:	2119 ha.
totaal:	28853 ha.

Lengte wegen Waterschap Vrije van Sluis volgens hun opgave totaal aan verharde en onverharde wegen: 585 km.

Lengte Rijks- en Provinciaale wegen in West Zeeuwsch-Vlaanderen, allen liggende in het gebied van het Waterschap Vrije van Sluis ongeveer 85 km.

Totaal 670 km.

Dwz. gemiddeld 26355 : 670 = 39.3 ha per kilomer weg.

Gezien de dichtheid der wegen liggen in de overige polders in het gewest (319 + 2119) : 39.3 x 1 km. = 63 km.

Totale lengte der wegen in West Zeeuwsch-Vlaanderen: 670 + 63 = 733 km.

Afgelegd in de teldata 13 tot en met 18 januari 1962: 354 kilometer.

Dus ongeveer de helft van de totale lengte der wegen.

Waargenomen totaal: 1967 exemplaren.

Geacht kan worden dat, wanneer alle wegen bereden waren en waargenomen een totaal aantal van 4000 was w argenomen.

Waargenomen werd een strook van ongeveer 125 meter aan weerzijden der wegen.

Totale waargenomen oppervlakte ongeveer 354000 x 250 m2 = 9850 ha.

Volgens deze berekening zouden ongeveer (28853 : 9850) x 2000 = 5960 exemplaren aanwezig zijn.

Wanneer we de dichtheid onder de loupe nemen van verschillende terreinen/streken, dan komen we tot de konklusie dat d ze in verschillende delen

-zeer-

zeer grote verschillen te zien geven.
De streek ten zuiden van de lijn Sluis - Aardenburg - Sint Kruis heeft volgens de waarnemingen een geringe bezetting.
Een zeer groot gedeelte van deze streek bestaat uit zandgrond en is een achttal jaren geleden verkaveld. De percelen zijn niet groot, in tegenstelling tot andere streken waar percelen aanwezig zijn van 15 en meer ha.
De oppervlakte van deze streek bestaat bijna 4000 ha.
In deze streek wereden op de teldata 121 patrijzen waargenomen. Op dagen nà de teldata werden op andere wegen in dit terrein nog eens 40 patrijzen waargenomen. Totaal dus ongeveer 160 exemplaren, d.i. 1 patrijs op 25 ha.
Wanneer we rekenen dat ongeveer de helft van de wegen in dit terrein is afgereden dan komt de dichtheid (minimum) in dit gebied te liggen op 1 patrijs op ongeveer 12 ha.

De strrek tussen Groede en Nieuwvliet daarentegen is zeer zwaar bezet. Volgens opgave van de jachtopzichter de heer J.Huysman te Groede is zijn jachtgebied ongeveer 450 hektare groot. Door voorzichtige afschot, bijvoederen en door het uitzetten van jonge patrijzen, opgefokt uit eieren welke afkomstig zijn uitgemaaide nesten werd het totaal aantal patrijzen door hem geschat op ongeveer 1 exemplaar op één hektare.
Onder Sluis ligt een poldertje, groot 1'1 ha. Volgens de jager van deze polder, de Olieslagerpolder, de heer J.Almenkinders te Sluis werden door hem de laatste weken regelmatig totaal ongeveer 100 patrijzen gezien in zijn jachtterrein. D.w.z. ruim 1 ex. op 2 ha.
De jachtopzichter Pielaet in de Clarapolder, gemeente Yzendijke, schatte dat gemiddeld 1 ex. aanwezig was in zijn jachtgebied per 4 ha. Grootte van zijn jachtterrein ongeveer 400 ha.
Jachtopzichter A.Cauels te Aardenburg verklaarde dat zijns inziens het moeilijk te schatten was wat in zijn terrein, ongeveer 600 ha., aanwezig was.
Als uiterst minimum kon aangenomen worden 1 op 4 ha.
Wanneer we de oppervlakten optellen van Almenkinders Pielaet en Cauwels dan komen we aan een totaal van ongeveer 1200 ha. met een totale bezetting van ongeveer 350 exemplaren. Dit zal mi. bij voorlopige raming de dichtheid zijn van de overige 25000 ha. in West Zeeuwsch-Vlaanderen. Dwz. ongeveer 1 exempl op 3.3 ha. Het minimum zou voor deze 25000 ha. dan liggen op ongeveer 6800 ex.
Met de streek ten zuiden van de lijn Sluis-Aardenburg-St.Kruis komt het aantal dan te liggen op ongeveer 7000 exemplaren.
We krijgen op deze wijze drie methoden van telling met een minimum van 4000, 5960 en 7000 exemplaren.

-Daar-

Daar vanzelfsprekend niet alle patrijzen zijn waargenomen langs de afgelegen de wegen op de zes teldata kan dit aantal mi. zeker met 500 vermeerderd worden. Waardoor niet 1967 doch ongeveer 2500 exemplaren.

Wanneer we bekijken dat in het jachtgebied van de jachtopzichter J.Huisman ongeveer 80 exemplaren werden waargenomen van de 450 exemplaren welke aanwezig zouden zijn en we vermenigvuldigen het aantal ivm. de lengte van de wegen met 2 dan zouden dit er 160 geweest zijn. Nemen wij aan dat we dit aantal met 25% kunnen verhogen dan komen wij op ongeveer 200 exemplaren. Wat nog niet de helft is van het aantal dat aanwezig zou zijn.

De telling per auto is toch zo dat inderdaad lang niet alles gezien wordt. Een zeer groot aantal patrijzen werd geteld op land dat beteeld was met zaaigras. Op sommige percelen werden totale aantallen van 50 en meer geteld. In de onmiddellijke omgeving werden nagenoeg nooit patrijzen waargenomen. Wanneer weidegronden, welke hier en daar zeer ruig waren, werden afgekeken dan werden steeds meer patrijzen waargenomen naar gelang de tijdsduur van de waarneming.
Het waarnemen op gepleegd bouwland is ook niet altijd even gemakkelijk.

Vanwege deze redenen kan mi. het aantal van 4000 gemakkelijk met 25% worden verhoogd. Dus tot een aantal van 5000 exemplaren.
Het gemiddelde van 6000 exemplaren van de drie berekeningen kan dan ook m.i. als aanvaardbaar worden beschouwd als een minimum van het aantal dat in januari 1962 in West Zeeuwsch-Vlaanderen aanwezig was.

Helaas was het niet mogelijk deze waarnemingen uit te breiden in verband met tijdsgebrek.
Het was zeer interressant geweest wanneer bepaalde polders welke rondom door dijke zijn omgeven eerst waren afgereden en geteld per auto en daarna nog eens te voet waren doorkruisd.
Een voordeel van het tellen was tevens dat het weer open was en nog niet tot koppelvorming was overgegaan.

H.Enkelaar.

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45 Oostburg tel.: (01170)-2491.

Overname alleen toegestaan met toestemming van het tijdschrift "Het Vogeljaar".

PATRIJZENtelling januari 1971.

VERBODEN TE PUBLICEREN!!!!

Door de lichte sneeuwval in de eerste week van januari 1971 werd de gelegenheid aangegrepen een onderzoek in te stellen naar de stand van de patrijs in West Zeeuwsch-Vlaanderen en wel om na te gaan hoe de stand zich had ontwikkeld na de telling in januari 1962. (Gepubliceerd in Het Vogeljaar 1962, aflevering 19 juni, blz. 334 e.v.).
In dat jaar werd door verschillende wijzen van berekening het aantal geschat op minimaal 6000 exemplaren.

Een zo uitgebreide telling als in 1962 kon niet worden gehouden door tijdgebrek.
Werd in 1962 een afstand van 354 km. afgelegd bij de telling in 1971 bedroeg de afstand ongeveer 180 kilometer. De telling vond plaats langs wegen die ook in 1962 bij de telling waren betrokken.
In 1962 werd langs deze wegen een hoeveelheid van 1007 patrijzen geteld, in 1971 werd een beduidend groter aantal geteld, nl. 1367 exemplaren. D.i. ongeveer 35% meer dan in 1962.
Zoals uit bijgaand kaartje blijkt werd in het gedeelte ten zuiden van de lijn St.Kruis-Aardenburg-Sluis niet geteld (ongeveer 4000 ha.). In dat gedeelte van de streek zaten in 1962 toch zeer weinig patrijzen.

De oppervlakte van West Zeeuwsch-Vlaanderen is ongeveer 28.800 ha.
De afgelegde afstand in 1971 was ongeveer 180 km., dwz. ongeveer één vierde deel van de totale lengte van wegen in het gewest. Daar over ongeveer 125 meter langs weerskanten van de weg werd geteld kwam dit neer op een oppervlakte van ongeveer 180.000 x 250 = 4500 hektare. De getelde hoeveelheid patrijzen in het gedeelte van West Zeeuwsch-Vlaanderen zonder het deel ten zuiden van de lijn St.Kruis-Aardenburg-Sluis kan geschat worden op (28.800 - 4000) ha gedeeld door 4500 = 5,5 x 1367 exemplaren wat een aantal geeft van ongeveer 7500 exemplaren.
Daar niet alle patrijzen geteld zullen zijn daar de telling vanuit een auto geschiedde kunnen we aannemen dat ongeveer 20% niet is geteld. Het aantal zou dan liggen minimaal op ongeveer 9000 exemplaren.

Wanneer we een berekening maken naar het aantal exemplaren dat geschat werd op een vijftal jachtterreinen, totale oppervlakte plm. 1340 hektare, waarop naar schatting van de jachthebbenden een aantal patrijzen aanwezig zou zijn van ongeveer 570 exemplaren dan komen we op een nog veel groter aantal.

-Volgens-

VERBODEN TE PUBLICEREN!!!

Volgens hun opgave bevond zich één exemplaar op 1340 : 570 = 2.4 hektare. Dwz op een oppervlakte van 24.800 hektare een totale hoeveelheid van 24.880: 2.4 = 10.330 exemplaren.
(Uit veiligheidsoverweging worden deze jachtterreinen hier niet aangeduid.)

Een geschat minimum van 9000 exemplaren moet m.i. zeer zeker verantwoord zijn, temeer daar geen rekening is gehouden met de aantallen in de streek ten zuiden van de lijn St.Kruis-Aardenburg-Sluis.

De stand van de patrijs kan zeer onderhevig zijn aan weersomstandigheden. Enkele weken zeer slecht weer, veel regenval, in het broedseizoen kan funeste gevolgen hebben voor de populatie.
Een fraaie zomer kan echter weer veel goed maken. Een pracht voorbeeld gaf 1971 te zien. En juni twee weken zeer slecht weer waardoor veel broedsels verloren gingen. Bij opening van de jacht bleken echter zeer veel jonge patrijzen aanwezig te zijn, te klein om af te schieten.

Uit deze cijfers blijkt wel dat de West Zeeuwsch-Vlaamse jager er alles aan doet om een prima patrijzenstand te bewaren.

DEZE GEGEVENS MOGEN NIET WORDEN GEPUBLICEERD. DIT OPDAT HET AANTAL STROPERS OP PATRIJZEN NIET ONRUSTBAREND ZAL TOENEMEN.

H.Enkelaar.
A.Cauwels.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45 Oostburg telefoon: (01170)-2491.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957 - 1967.

kaartje 1 behorende bij
aanvulling no.: 8

De PATRIJS.

telling januari 1962.

A. Olieslagerpolder
B. jacht Huysman.
C. jacht Cauwels.
D. Clarapolder.

PUBLIKATIE NIET TOEGESTAAN.

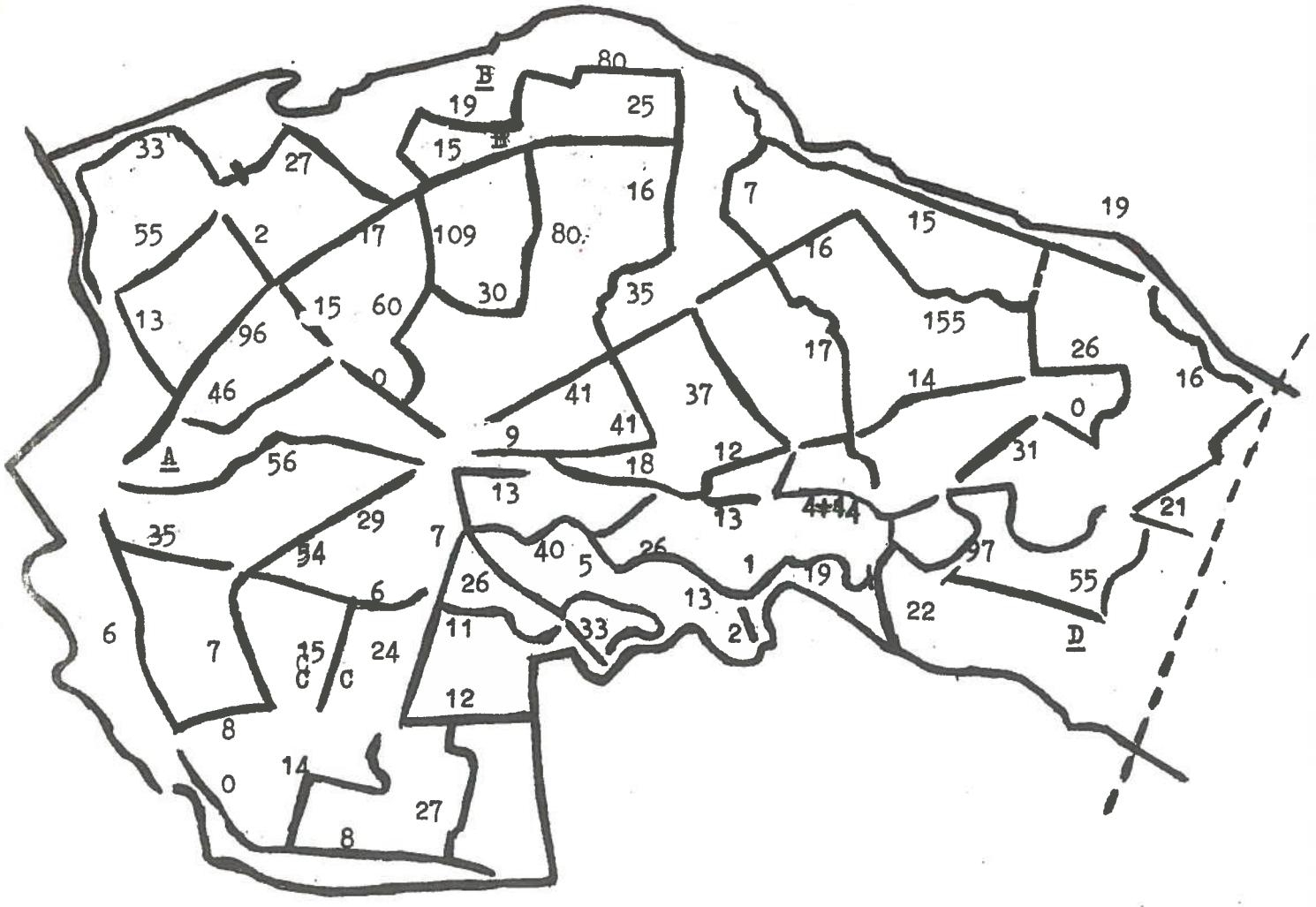

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr. Noordwal 45 Oostburg telefoon (01170)-2491.

PUBLIKATIE VAN KAARTJE NIET TOEGESTAAN.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

kaartje 2 behorende bij
aanvulling 8

De PATRIJS.
telling januari 1971.

PUBLIKATIE NIET TOEGESTAAN.

(i.v.m. stropers!)

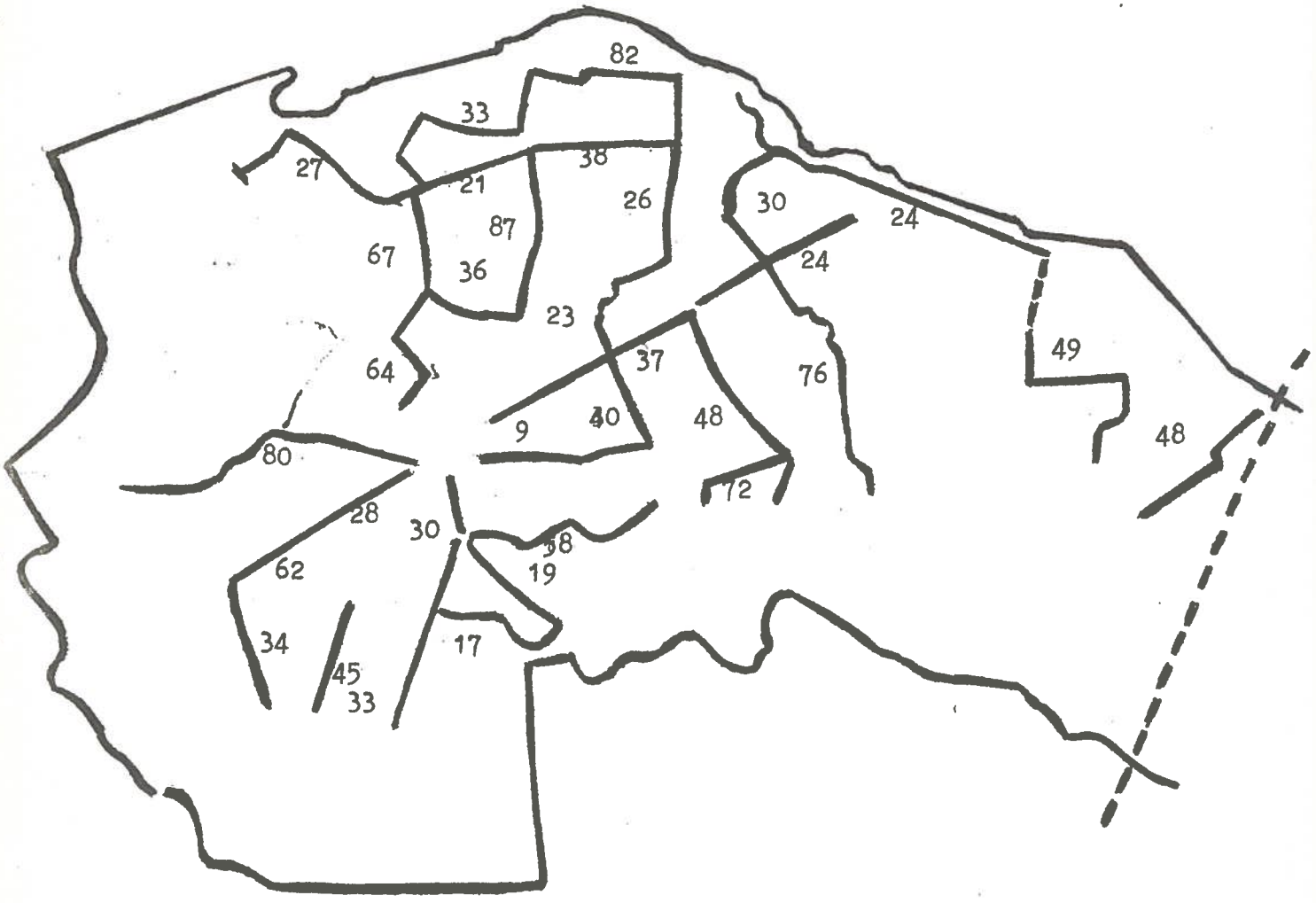

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45 Oostburg telefoon: (01170)-2491.

PUBLIKATIE NIET TOEGESTAAN.

DE AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 9. 1 blz.

De R O O D P O O T V A L K .

Dwaalgast.

Eén onbevestigde waarneming.

Op 13 oktober 1968 werd bij het Grote Gat ten zuiden van Oostburg één exemplaar van deze soort waargenomen. De vogel verdween in de richting van het landgoed Graaf Marc de Hemptine.

H.Enkelaar.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45 Oostburg tel.: (01170)-2491.

(10)

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957 - 1967

Aanvulling 10. 1 blz.

De DRAAIHALS Dwaalgast

2 waarnemingen:

half april 1957.	Schorersgraf. Biervliet 1 ex. waarnemer: L.de Die.
3 september 1969	Groede. 1 dood exemplaar, gevonden op zijn bedrijf door J.H.Schippers te Groede, Nieuwstraat 22/24. (opgezonden naar Zoöl. Museum te Amsterdam)

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45, Oostburg. tel.: (01170)-2491.

(11)

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

Aanvulling 11. 5 blz. blad 1.

De ZWARTE ROODSTAART. 1957-1971.

Hoewel een groot aantal waarnemingen werd genoteerd is het moeilijk een juist beeld van de verspreiding van deze vogelsoort te geven.
De oppervlakte van de streek is daartoe enerzijds te groot, anderzijds is het aantal serieuze waarnemers veel te klein.
Vooral de periode van de zomermaanden juli en augustus zijn "wit" door werkzaamheden buiten de streek en de vakanties.
De laatste jaren is het aantal waarnemingen minder, vooral het aantal bekende broedgevallen is beduidend lager, wat niet zeggen wil dat er geen broedgevallen geweest zijn.
De voorkeur van deze vogelsoort ging uit naar oude kerken en gebouwen, al dan niet gerestaureerd van de oorlogsschade in 1944. We denken aan de St.Baafskerk te Aardenburg, de kerk te St.Kruis, de kerk te Sint Anna ter Muiden, daarnevens de oude brouwerij te Oostburg.
Verder aannemingsbedrijf Christiaansen te Oostburg en Puffabriek te Breskens.
De waarnemingen in voor- en najaar werden meest gedaan langs de kust, vooral bij de bunkers in de Kievittepolder te Cadzand, de bunkerstelling bij de Geïnundeerde Zwarte Polder te Nieuwvliet (na opblazen van deze stelling aldaar beduidend minder) en in de Groese duintjes. De waarnemingen in de Inlagen onder Hoofdplaat betroffen meestal exemplaren die op perkoenpaaltjes zaten. Opvallend is dat de meeste waarnemingen mannetjes betrof. Omdat het mannetje meer opvalt dan het vrouwtje?
Wanneer nesten werden aangetroffen werd daar niet meer naar omgekeken om verstoring zoveel mogelijk tegen te gaan.

De meest treffende vogelwaarneming voor mij persoonlijk gedurende veertig jaar vogelwaarnemen was wel de waarneming van een mannetje op 9 oktober 1965.
Op die dag vond de plechtige uitvaartdienst plaats van de heer C.M.van de Broecke, in leven o.a. de eerste voorzitter van de Vogelbeschermingswacht West Zeeuwsch-Vlaanderen.
Tijdens deze uitvaartdienst, welke gehouden werd in de Ned. Herv.Kerk St.Baafs te Aardenburg streek dit vogeltje neer op de in de kerk geplaatste kist.
Deze gebeurtenis heeft toen velen zeer aangegrepen.

De navolgende waarnemingen zijn genoteerd, waarin waarnemingen zijn verwerkt van: A. Hegel en J.J.Rosseel te Aardenburg, A. de Die te Cadzand, M.Koopman te Knokke(België), R.Lecluyze te Hoofdplaat, B.H.Rasker, J.Zwemer, A.Aalbregtse en J. la Gasse te Oostburg, Th.Cambier en N. de Jonge te Breskens en L. van Laere (overleden) te Schoondijke, alsmede samensteller.

Het aantal waarnemingsdagen waarop min of meer werd waargenomen bedroeg van 1957 tot en met 1970 ongeveer 4000.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw"
sekretariaat: Noordwal 45 Oostburg.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met volledige bronvermelding.

De navolgende waarnemingen werden geboekt:

27-3-1957	1 mann.	Cadzand.
29-3-1965	1 mann.	Oostburg, Noordwal.
31-3-1959	2 mann.	Geïnundeerde Zwarte Polder.
2-4-1960	1 mann	Aardenburg.
2-4-1965	1 mann.	Geïn.Zwarte Polder.
2-4-1969	1 vr.	Aardenburg.
5-4-1959	1 vr.	Kievittepolder
6-4-1967	1 mann.	Puffabriek Breskens.
8-4-1958	1 mann.	Kievittepolder.
8-4-1963	1 mann.	kerk St.Anna ter Muiden.
8-4-1963	1 vr.	kerk St.Kruis.
9-4-1960	1 mann.	kerk St.Kruis.
13-4-1958	1 mann.	Kievittepolder.
9-4-1964	1 mann.	Turkeye.
13-4-1969	1 vr.	Kievittepolder.
14-4-1965	1 mann.	Cambier Breskens.
15-4-1960	1 vr.	Inlagen.
16-4-1957	1 mann.	Kievittepolder
16-4-1961	1 mann.	Noordwal/Brouwerij Oostburg.
16-4-1967	1 mann.	Kievittepolder
17-4-1957	1 mann.	Kievittepolder
17-4-1960	1 mann.	Inlagen.
19-4-1963	1 mann.	Geïn.Zwarte Polder
19-4-1963	1 vr.	Groesse Duinen.
20-4-1967	1 mann zingend	Cambier Breskens.
21-4-1963	1 mann+ 1 vr.	Kievittepolder
22-4-1957	1 vr.	Inlagen.
22-4-1967	1 vr.	Geïnd.Zwarte Polder
22-4-1968	1 mann. zingend.	Cambier Breskens.
22-4-1970	1 mann.	Puffabriek.
22-4-1970	2 vr.	St.Baafs.Aardenburg
25-4-1962	2 mann.	St.Baafs Aardenburg.
25-4-1962	1 mann.	kerk St.Anna ter Muiden.
26-4-1962	1 mann.zingend.	kerk St.Kruis.
26-4-1962	1 mann.	St.Baafs. Aardemburg.
27-4-1965	1 koppel.	nest bouwend. Puffabriek Breskens.
28-4-1967	1 mann. zingend	Puffabriek
29-4-1963	1 mann.zingend	Puffabriek.
30-4-1958	1 vr.	kerk St.Anna ter Muiden.
2-5-1959	1 mann.	Brouwerij Oostburg
2-5-1961	1 mann.	Kievittepolder
3-5-1958	2 mann.	St.Baafs Aardenburg
3-5-1965	2 mann. zingend	St.Baafs Aardenburg
3-5-1968	1 mann.	Kievittepolder
3-5-1970	1 vr.	Kievittepolder
4-5-1961	1 vr.	Inlagen
4-5-1964	1 mann.	kerk St.Anna ter Muiden.
5-5-1958	1 mann.	kerk St.Kruis.
5-5-1959	1 mann. zingend	Brouwerij Oostburg
6-5-1958	1 mann.	Brouwerij Oostburg
6-5-1961	1 mann.	St.Kruis.
7.5-1959	1 mann.	Brouwerij Oostburg nest in aanbouw

8-5-1959	1 mann.	Brouwerij Oostburg
8-5-1963	1 mann.	Dievegat Retranchement.
8-5-1964	1 vr.	Sluisse Vaart Sluis.
8-5-1967	1 mann.	Inlagen.
9-5-1960	1 vr.	Noordwal/Brouwerij Oostburg
10-5-1957	1 vr. nest	Brouwerij Oostburg
10-5-1959	nest	rijwielstalling Vrije v.Sluis.Oostburg verstoord op 12-5-1959.
10-5-1960	2 nesten	St.Baafs Aardenburg
10-5-1966	1 mann.	Sluisse Vaart Sluis.
12-5-1959	1 mann.	Raadhuis Oostburg
12-5-1960	2 mann.	St.Baafs Aardenburg
12-5-1960	1 mann.	Heille.
14-5-1958	1 koppel.	Brouwerij Oostburg
14-5-1959	1 koppel.	Brouwerij Oostburg
14-5-1960	2 mann.	St.Baafs Aardenburg
14-5-1962	2 mann + 1 vr.	St.Baafd Aardenburg
15-5-1970	1 mann.	Sluisse Vaart Sluis.
16-5-1958	1 mann	Sluisse Vaart Sluis.
17-5-1959	1 koppel	Noordwal Oostburg
17-5-1962	1 mann.	Heille
17-5-1967	1 mann + 2 vr.	St.Baafs e.o. Aardenburg
18-5-1961	1 mann.	Sluisse Vaart Sluis.
18-5-1968	1 mann.	bunker Kievittepolder
20-5-1958	1 mann.	Heille
20-5-1968	1 mann	kerk St.Anna ter Muiden.
21-5-1961	1 koppel	Brouwerij Oostburg
21-5-1964	3 mann.	vechtend aannem.bedrijf Christiaansen Oost
22-2-1964	3 nesten	aannemnedrijf Christiaansen Oostburg (la Gasse) op onderlinge afstand van ongeveer 70 meter.
1957	1 nest	)
1958	1 nest	)
1959	1 nest	) volgens mededeling la Gasse tec Oostburg
1960	1 nest	) aldaar werkzaam.
1962	1 nest	)
1963	1 nest	)
1965	1 nest	)
22-5-1969	2 mann	omgeving St.Baafs Aardenburg.
23-5-1962	1 koppel	Noordwal Oostburg
23-5-1962	1 koppel	Christiaansen Oostburg
24-5-1964	1 koppel + nest	getoond door Th.Cambier e.a. op bedrijf visgandel/aannem.bedrijf Breskens.
24-5-1970	1 vr.	Cambier Breskens.
25-5-1963	1 mann.	Noordwal Oostburg
25-5-1963	1 koppel.	Christiaansen.Oostburg
28-5-1965	2 mann.	omgeving St.Baafs Aardenburg
31-5-1967	1 vr.	Cambier Breskens.
1-6-1964	1 mann	Puffabriek Breskens.
2-6-1964	1 nest	med. Rosseel St.Baafskerk Aardenburg
5-6-1961	1 koppel	Noordwal Oostburg
5-6-1962	1 mann.zingend	kwrk St.Kruis
5-6-1964	1 vr.	Puffabriek Breskens.
5-6-1964	1 mann.	Cambier Breskens.Duinstraat

6-6-1961	1 koppel	Noordwal Oostburg
6-6-1964	3 nesten	med. A.Kegel. 2 nesten St.Baafs. 1 nest gebouw Groene Kruis
7-6-1958	1 mann. zingend	Heülle. bij grote schuur Maenhoudt
8-6-1961	1 koppel	Noordwal Oostburg
8-6-1964	1 nest	aan Brouwerij Oostburg
9-6-1961	1 koppel	Noordwal Oostburg
10-6-1964	1 vr.	Sluisse Vaart Sluis.
11-6-1961	1 koppel.	Noordwal Oostburg
13-6-1961	1 koppel.	Noordwal Oostburg.
14-6-1965	1 mann. zingend.	kerk St.Anna ter Mijden.
15-6-1961	1 koppel	Noordwal Oostburg
15-6-1963	1 mann.	Puffabriek Breskens.
16-6-1961	1 koppel.	Noordwal
17-6-1961	1 koppel.	Noordwal
19-6-1964	1 mann.	Puffabriek
30-6-1966	1 mann.	kerk St.Kruis.
1-7-1962	1 nest	med. B.H.Rasker te Oostburg. bevond zich boven de klok boven een gesloten deur van de Chr.School aan de Noordwal te Oostburg op een hoogte van plm. 3 meter.
2-7-1966	1 vr.	kerk St.Kruis
18-7-1964	1 mann.	Grote Gat Oostburg bij Christiaansen
31-7-1970	2 mann.	omgeving St.Baafs Aardenburg.

27-8-1963	3 ex.	St.Baafs Aardenburg.
28-8-1968	2 ex.	Groese Duinen.
1-9-1961	2 ex.	St.Baafs Aardenburg.
2-9-1963	4ex	Kievittepolder Cadzand.
3-9-1960	1 mann.	Heille
4-9-1968	1 vr.	Groese Duinen.
5-9-1959	4 ex.	Kievittepolder
5-9-1962	1 vr.	Groese Duinen.
8-9-1969	3 ex.	Inlagen.
10-9-1959	4 ex.	Kievittepolder
10-9-1968	2 ex.	Sluisse Vaart Sluis.
11-9-1958	3 ex.	Inlagen Hoofdplaat
11-9-1963	2 ex.	Geïnundeerde Zwarte Polder
12-9-1963	2 ex.	St.Baafs Aardenburg.
12-9-1966	1 ex.	Kievittepolder
14-9-1964	1 ex.	Gein.Zwarte Polder
15-9-1961	1 ex.	Gein.Zwarte Polder
16-9-1968	2 ex.	Inlagen.
17-9-1965	1 mann.	Sluisse Vaart
19-9-1966	2 ex.	Inlagen
18-9.1961	1 ex.	Kievittepolder
19.9.1962	1 ex.	Sluisse Vaart
19-9-1963	1 ex.	St.Baafs. Aardenburg
19-9-1969	1 ex.	St.Baafs.Aardenburg
21-9-1962	1 ex.	Heille
22-9-1961	1 ex.	Groese Duinen
24-9-1968	2 ex.	Inlagen
25-9-1963	2 ex.	Kievittepolder
26-9-1959	1 ex.	Heille
26-9-1962	2 ex.	Gein.Zwarte Polder
28-9_1965	1 ex.	Inlagen.
9-10-1965	1 mann.	St.Baafs. Aardenburg
6.11-1957	meerdere	met mezen in Kievittepolder
8.12-1961	1 mann.	Oostburg

De samensteller
H.Enkelaar.
Noordwal 45
Oostburg.
tel.: (01170)-2491

DE PLATEN IN DE WESTERSCHELDE.

Slechts terloops werd in de Avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen dat gedeelte van deze streek aangehaald dat gelegen was in de Westerschelde (blz. 9) Toch is dit het meest belangrijke gebied. In de binnenmonding van de Westerschelde liggen toch enkele grote platen en wel De Plaat van Breskens, de HOGE PLATEN en de SPIJKERPLAAT, alsmede de HOGE- en LAGE SPRINGER.

Het overgrote deel van deze platen komt bij hoog water onder water te staan, alleen een gedeelte van de Hoge Platen, genaamd de HOGE BOL, het zuidelijke deel, iets ten oosten van No.Eén, tussen Breskens en Hoofdplaat, blijft bij normaal hoog water droog. Dit d el is aanmerkelijk verkleind door zandwinning voor verzwaring van de zeedijk, tussen Breskens en No.Eén (deltawerken). Bii storm en bij hoge springvloed loopt dit deel echter ook onder.

Deze Platen zijn een zeer belangrijk gebied voor de waadvogels, in de ruimste zin des woords, als gourageer- en rustgebied, voor de bergeend (o.a. ruiplaats) en andere eendensoorten (voedselgebied en rustplaats) alsmede als slaapplaats van de ganzensoorten die in West Zeeuwsch-Vlaanderen foerageren.

Door de uitzonderlijke ligging is het moeilijk een juist beeld te krijgen van de totale aantallen vogels die op genoemde platen verblijven. Uit waarnemingen is voorlopig vastgesteld dat ongeveer alle fouragerende vogels ten westen van de bebouwde kom van Hoofdplaat zich westwaarts verplaatsen bij opkomend water, terwijl de vogels ten oosten van deze bebouwde kom zich naar de Braakmanschorren begeven.

De fouragerende vogels van het westelijk deel begeven zich geleidelijk naar het hoogste d el van de HOGE PLATEN, nader te noemen HOGE BOL, in grotere en kleinere groepen. Dit is speciaal het geval bij de scholeksters. Deze verzamelen zich het eerst op de Hoge Bol. De Hoge Bol bestaat hoofdzakelijk uit zand. De overige waadvogels verzamelen zich in steeds grotere groepen en gaan geleidelijk met het opkomende water naar dit hoogst gelegen gedeelte toe, om zich uiteindelijk tot grote groepen samen te voegen.

Dit is ook duidelijk waar te nemen bij de scholeksters en andere waadvogels die zich op de slikken langs de kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen bevinden. Eerst vertrekken de scholeksters naar de Hoge Bol, vervolgens de andere soorten, waaronder kanoetstrandloper, drieteenstandloper, kluut, wulp, rosse grutto, tureluur, zwarte ruiter, strandloper. bontbekplevier. zilverplevier en bonte strandloper.

Vóór de inpoldering van Zuid-Sloe (industrie) en schor No. Eén)delta-

- werken)-

werken) overtijden veel vogels op de schorren aldaar. Nu deze gelegenheden zijn komen te vervallen zijn genoemde PLATEN van nog veel grotere betekenis geworden. Dit zal o.i. zeer duidelijk tot uitdrukking komen als de ramp van een gesloten Oosterschelde een feit zal zijn geworden. Het zal zelfs de vraag zijn of alle aldaar verjaagde waadvogels wel in het Westerscheldebekken voldoende ruimte zullen hebben om te kunnen foerageren.

Wanneer door zeer hoge waterstand de HOGE BOL geheel onder water komt te liggen komt een deel van de vogelscharen overtijen op de landerijen in de Hoofdplaatpolder en in de inlagen achter de hofstede van CALON bij Nummer Eén. Een ander deel trekt in noordelijke richting. Waar deze vogels gaan overtijen is ons niet bekend.

Om aantallen vast te stellen is het het beste onge eer driekwartier à één uur vóór hoog water waar te gaan nemen vanaf de zeedijk ongeveer 500 meter ten oosten van de dries rong van wegen Breskens-Hoofdplaat-Schoondijke, in de omgeving van dijkpaal 23 van de Hoofdplaatpolder, voor wat betreft de waadvogels en eendensoorten. Voor wat betreft de meeuwensoorten aan de zeedijk bij Nummer Eén, bij dijkpaal no. 9. De meeuwensoorten verzamelen zich op de PLAAT VAN BRESKENS en gaan bij opkomens water langzaam in oostelijke richting tot tegen de HOGE PLATEN aan. De HOGE BOL zoeken zij echter nauwelijks op. Ze laten zich liever op het water drijven.

De ganzen verlaten de slaapplaats op de PLATEN meestal in de morgenuren omstreeks zonsopgang, is echter moeilijk aan te geven. Hiervoor is het meest geschikte punt van waarneming ook de zeedijk bij No. Eén bij dijkpaal 9. waarbij gelet moet worden of ze ook niet wegtrek en over zee in de richting Breskens om pas ten westen van deze plaats landinwaarts te vliegen. Meestal keren de ganzen vanaf hun foerageerplaatsen in West Zeeuwsch-Vlaanderen terug wanneer het reeds donker is.

Bij laag water zitten de vogels verspreid over het geheel drooggevallen gebied van platen en slikken. Dan lijkt het soms of geen vogels aanwezig zijn. Vandaar de geringe aantallen vogels, op sommige dagen vermeld in de lijst van waarnemingen hierbij gevoegd. Door de hoge rand van de HOGE BOL is het het ook met een telescoop van 60 x moeilijk de aanwezige aantallen vast te stellen. Bij opkomend water zijn soorten als scholekster, kluut en bergeend op de Hoge Bol te schatten met een kijker van 7 x 50 en groter wanneer het helder zonnig weer is. Een ander hulpmiddel om aantallen te schatten is, bij opkomend water, wanneer straaljagers laag komen overvliegen.

HET IS VAN HET GROOTSTE BELANG DAT DE HOGE BOL IN STAND WORDT GEHOUDEN IVM.HET OVERTIJEN VAN DE WAADVOGELS BIJ HOOG WATER. Deze zandrug zal onder

GEEN ENKELE VOORWAARDE VERLOREN MOGEN GAAN, OOK NIET VOOR ZANDWINNING, OOK NIET WANNEER IN DE LOOP DER JAREN ZAND NODIG IS VOOR DE VERZWARING VAN DE ZEEDIJK VAN NO. EEN NAAR HOOFDPLAAT (langs of in de Inlagen aldaar) ivm. het in stand houden van het leefmilieu van de waadvogels, eenden en ganzen in dit deel van Nederland.

Wanneer de vogels gedwongen worden door hoge waterstand op de akkers binnendijks te overtijen keren ze bij afgaand water weer zo spoedig mogelijk terug naar d Hoge Bol om zich vandaar weer verder over de droog komende slikken te verspreiden.

In 1963 overnachtte een grote groep kraanvogels gedurende enkele weken op de Hoge Platen, welke vogelsoort voorheen nog nooit in zo'n groot aantal in West Zeeuwsch-Vlaanderen was waargenomen. (500-600 ex.).

De gegevens die hierna volgen zijn verzameld door middel van gebruik van lijkers van 7x50, 12x60 en een telescoop van 60 x, alsmede enkele bezoeken aan de Platen per boot.
De gegevens zijn verzameld door H.Enkelaar, Noordwal 45, Oostburg. J. van Impe, België, N. de Jonge, Havenstraat te Breskens, G.Prang, St.Bavodijk 12 te Nieuwvliet, en J. de Zwart, Tragelsingel te Oostburg.

De vermelde aantallen moeten allemaal als uiterst minimum worden aangemerkt.

Op sommige dagen werd slechts één enkele vogelsoort geschat, op andere dagen meerdere soorten, al gelang naar de beschikbare tijd.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekretariaat: Noordwal 45. Oostburg telefoon(01170)-2491.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met duidelijke bronvermelding.

Datum:	Tijd:	Scholekster:	Wulp:	Kanoetstrandl.:	Onbekende waadvogels:
1.11.63				7500.	
3.11.63				8000.	
20.11.63	hoog	6000.	1100.	80	15.000.
29. 7.64				600.	
8. 8.64				4000-	
9. 8.64		4500.			
13. 9.64		6000.			
22.11.65	hoog	4000/5000.			18.000/19.000
24.11.65	hoog.	1600/1700	57.		14.000/15.000
1.12.65	storm	2200/2400	85		16.000/17.000
26. 2.66		1000/1200.			
18.5. 66		800/900.			
28. 8.66		2600/2800			
26. 8.66		2000/2250.			
18. 9.66	spring	8000/9000.			16.000/18.000
17. 8.69			100en.		
4. 2.70	laag	175.			
18. 2.70	laag	225.			
25. 2.70		1600/1700.			10.000.
26. 2.70		1800/1900			13.000/14.000
6. 3.70		1200/1400			15.000/16.000
16. 3.70		800/1200			
30. 8.70			1500 met rosse grutto.		
6. 9.70		2600.			
18.10.70	14.50	1500.			
24.11.70		1100/1300.			
26.11.70		1300/1500			
2.12.70		800-			
5. 1.71	laag	22.			
11.1.71		6000/7000.			12.000/15.000.
12. 1.71		2500/3500.	150.		12.000/15.000.
14. 1.71		8000.			
17. 1.71		4250.			
18. 1.71	laag	200.			400.
26. 1.71	hoog	3000.			
28. 1.71	laag	1200/1500.			400.
29.1.71	laag				400.

1.2.71.

Datum	Tij(d):	Scholeksters.	Wulp:	Kanoetstrandlop.	Waadvogels. onbekende:
1. 2.71		enkele tientallen		straaljagers.	12.000/15.000
2. 2.71		325.			6.000/8.000.
11. 2.71	hoog.	3500/4500.			7.000/9.000.
22. 2.71		125.			
23. 2.71		100.			1.500.
25. 2.71	16.--	800/900	170.		12.000/14.000.
26. 2.71	12.--	150.			3.000/3.500.
26. 2.71	15.--	1200.	150.	225.	15.000/17.000.
17. 3.71	15.30	150.			250.
24. 3.71	11.45	450.	80.	650.	
25. 3.71	hoog.	1375.	90.	600.	
26.3. 71.					6.500/7.500.
19. 5.71			175.		
1. 6.71			125.		
2. 8.71.	19.30	900.			
9. 9.71		4000.			18.000.
14. 9.71	laag	2200.	1200.		12.-- uur.
15. 9.71		800.			
17. 9.71	hoog	1800.			20.000 (11;30 uur)
17.9. 71		12000.	600.		23.000 (11.45 uur).
27. 9.71	laag.	125.			
28.9. 71		7000/8000.			35.000.
11.10.71		1400,	40.		
12.10.71		1700.			
14.10.71	laag	800.			
15.10.71	laag	275.			
21.10.71		4000.			16.000/17.000.
25.10.71	vm.	600.			12.000.
26.10.71	vm.	800.			14.000.
27.10.71		1100+900			8.000/10.000.
29.10.71	10.--	700.			
9.11.71		125.			
10.11.71	laag	1700.			(16.-- uur)
23.11.71	16.30	2800.			15.000.
14.12.71	12.--	550.			
20.12.71	13.--	275.			
27.12.71	16.--	125.			
28.12.71	12.--	150.			
29.12.71	10.--	60.			
30.12.71		150.			

31.12.71.

Datum:	Tij(d):	Scholekster:	Wulp:	Kanoetstrandl.	Onbekende waadvogel:
31.12.71		200.			
6. 1.72	opkomend.	900.			5.000/6.000
26. 1.72	12.--	170.			
31. 1.72	hoog.	4500.			18.000. (15.45 uur)
1. 2.72	14.15	500.			2.500.
14. 2.72	hoog.	4200.	1000.		14.000. (13.--).
15. 2.72	16.--	3800.	400.		13.000/15.000.
16. 2.72	14.--	3500.			13.000/15.000.
18. 2.72	nevelig, niets te zien.				

(De Avifauna 1957-1967 vermeldt onder: 196. Scholekster, blz. 23: Op de Platen in de Westerschelde zijn concentraties van voor- en najaar van 8000-10000 ex. geen zeldzaamheid. Hier wordt dus bedoeld óók inbegrepen de scholeksters die bij hoog water gaan overtijen in de richting van de Braakmanschorren.)

Datum:	Tij(d):	Mantelmeeuw.	Zilvermeeuw.	Kap/Stormmeeuw.	Onbekende meeuw.
20.11.63	hoog	200 Gr.	120 kl.	700. 1500.	8000.
13. 9.64			600 ri.O in 15'.		
27. 9.64			1600.		
22.11.65.	hoog	200 kl.			
6. 3.70			400.		
24.11.70					3000/3500.
26.11.70					3000.
5. 1.71	laag	177.			
11. 1.71					8000/12000.
18.1. 71	laag	60.			250.
28. 1.71		geen.			
29. 1.71		40.			
1. 2.71		350.			350.
2. 2.71		75.			
11. 2.71		1600/1800.			
22. 2.71					200.
23. 2.71					200.
25. 2.71	16.--	400.			
26. 2.71	12.--	75.			
26. 2.71	15.--	150.			150.
24. 3.71		70.			
2. 8.71		80.	1200/1500.	3000/3500.	
9.9. 71		350.	4000.	7000.	

---14-9-71-

Datum:	Tij(d):	Mantelmeeuw.	Zilvermeeuw.	Kap/Stormmeeuw:	Onbekende meeuw.
14.9. 71					14.000
15.9. 71					12.000
17. 9.71	11.30.				8.500
17. 9.71	11.45				14.000
27. 9.71	laag				16.000.
28. 9.71					6.000.
11.10.71					18.000.
12.10.71					8.500.
14.10.71	laag				2.800.
15.10.71	laag 15.30 uur.				9.000.
21.10.71				2800.	
25.10.71	vm.	150.	3500.	2500.	
26.10.71.	vm.	200.	4000.	3500.	
27.10.71		200.	4500.	5500.	
9.11.71		300.	1400.	2500.	
19.11.71		225.	700.	1500.	
23.11.71					3.000.
14.12.71	11.45.				2.500.
20.12.71		400.			7.000
27.12.71.	16.--				4.000/5.000.
28.12.71.	12.--				4.000.
29.12.71	10.--				3.500
26. 1.72	12.--	40.			110.
14. 2.72	hoog 13.-- uur				600.
15. 2.72	16.--				1.500.

		Bergeend:	W.eend.	Onbekende eend.	Kluut.
15. 9.63					125.
20.11.63	hoog	8.		5000.	117.
16. 7.64	1800.	1800.			
25.10.64.		1050.			
7. 8.65		3450.			
22.11.65	hoog.	800.	1200/1300.		350/400.
24.11.65	storm hoog.				80/90.
18.5. 66.		350.			
8.8.66			400.		

6. 9.66.

Datum:	Tij(d):	Bergeend.	W.EEND.	Onbek.eend.	Kluut.
6. 9.66.		300.		2000.	
4. 7.67.		1000 ad+juv.			
4. 2.70				2000.	
18. 2.70				2000.	
25. 2.70		125.		1800.	
26. 2.70		170.		1600.	
14. 6.70.		50.			
30. 8.70.				2300.	75.
6. 9.70.		1500.			73.
18.10.70	14.50				107.
24.11.70.			200.		
26.11.70.					70.
17. 8.69					20.
21. 9.69					21.
11. 1.71				1300/1500.	90.
12. 1.71				1500.	
14. 1.71			1000.		
18. 1.71	laag			250.	
28. 1.71	laag	17.		1200/1400.	
22. 2.71		80			
25. 2.71	16.--	220.	160.		
26. 2.71	12.--	100		200.	
17. 3.71	15.30	60.			
29.3. 71	hoog	66.			
2. 8.71	19.30.	600.			
14. 9.71	laag	600.	800.		70.
15. 9.71				600.	
17. 9.71	11.30.	70.		0.	17 naar Calon.
17. 9.71	11.45	800	hoog water.	600.	800.
28. 9.71				8000.	
11.10.71			175.		
12.10.71				600.	
14.10.71	laag			600.	
15.10.71	laag.	55.		15.20 uur.	
25.10.71	vm.		1500.		225.
26.10.71	vm.		1800.		225.
27.10.71		250.		3500.	275
29.10.71	10.--			1600.	150.
7. 11.71					80.
9. 11.71		400.	700-		

10.11.71

Datum:	Tij(d):	Bergeend.	Wilde eend.	Onbekende eend	Kluut.
7. 11.71					80.
9. 11.71		400.	700.		
10.11.71	laag	400.	150.	16.-- uur	
23.11.71	16.30 uur	225	[illegible]		80.
28.12.71	12.--		120.		
29.12.71	10.--		320.		
26. 1.72	12.--		300		
14. 2.72	13.--	300.		800.	hoog water.
15. 2.72	16.--	200.		800.	

ENKELE losse waarnemingen:

20.11.63. steenloper 150. zwarte ruiter 40.
smient 300. drieteenstrandl. 4000.
bt. strandloper. 8000.

18.3.64. kraanvogel 8 ex. vanaf Breskens.

29. 7.64 strandplevier 370.

9. 8.64 rosse grutto. 550.

22.11.65 zilverplevier 150.

24.11.65 zilverplevier 125.

5. 3.66. grauwe gans 420.

18. 9.66 van de 8000-9000 scholeksters 5500-6000 naar no. Eén op land.

4. 7.66 dwergstern 50. gr. stern: 125 visdief: 40.

8. 8.67 grote stern: 150.

14.11.68 onbekende zwaan 38.

11. 1.71 onbekende zwaan 90.
tussen 16.12 en 16.36 (donker) 827 meeuw naar Platen uit zw.

17. 1.71 smient. 380. bt. strandloper 8000.

26. 2.71 bt. strandl. 1200. drieteenstr. 300 naar Hoofdplaatpolder.

24. 3.71 bt. strandl. 3000/3500 naar Hoofdplaatpolder.

25. 3.71 bt. strandl. 3500/4000 naar Hoofdplaatpolder.

25. 3.71 de 1375 scholeksters gingen van de Hoge Platen naar land Hoofdpl.pldr.

14. 9.71 blauwe reiger 3.

17. 9.71 bontbekpl. 160 steenloper 17 naar Hoge Bol.

17. 9.71 groenpootruiter 19 naar Hoge Bol.

28. 9.71 blauwe reiger 9.

21.10.71 nog steeds trek meeuwen naar de Platen.

27.10.71 9 bt. kraai van Hoge Bol naar land.

27.10.71 van de 2000 scholeksters 900 naar Hoofdpl.polder.

2.11.71 bl. reiger 1.

14.2.72 bonte strandl. 400 naar Hoofdplaatpolder

-Emkele-

Enkele ganzenwaarnemingen uit de laatste jaren, betrekking hebbende op de HOGEPLATEN inde Westerschelde.

27.12.1967.	8.30 uur	800	kolganzen vanaf de Platen richting Groede.
12. 1.1968.	7.30 - 7.45		Grote groepen vanaf de Platen richting Veerhoek, Oostburg. plm. 1500 kolganzen.
14. 1.1968.	17.-- uur		2000 kol- en rietgans naar Hoge Platen.
16. 1.1968.	17.-- uur		1400 kolgans richting Hoge Platen.
12.12.1969.	nm.		350-400 onbekende gans richting Hoge Platen.
13.12.1969,	14.12 15.12 16.12 17.12 18.12 19.12.69		als op 12.12.1969.
12. 1.1970			250 kolganzen vanaf platen landinwaarts.
12. 1.1970			idem ook 210, 22, 155 en 20 kolgans landinwaarts.
13. 1.1970			493 kolgans landinwaarts.
18. 1.1970			3 + 40 kolgans landin waarts.
25.12.1970			391 kolgans landinwaarts.
25. 2.1970	13.30 uur	500	onbekende gans landinwaarts.
26. 2.1970	13.30 uur	470	onbekende gans landinwaarts.
15.2.1970	17.-- uur.	700	rietgans en 300 onbek.gans landinwaarts.
17. 1. 1971			avondtrek naar Platen 210 + 20 + 400 onb.gans.
13. 1.1971		331	kolgans van Platen landinwaarts.
14. 1.1971			op water 1400 onbekende gans.
15. 1.1971	9.15-9.30 uur	2800	riet- en kolgans landinwaarts.
20. 1.1971	8.-- uur	1250	onbekende gans landinwaarts.
28. 1.1971	7.45 uur	850	id. id.
29. 1.1971	7.50 uur	800	id. id.
3. 2.1971	7.40 uur	425	id. id.
5.2. 1971	7.40 uur	650	id. id.
9. 2.1971	8.45 uur	500	kolgans id.
9.2.1971	23.-- en 24.-- uur		ganzen gehoord op platen.
11. 2.1971	8.35 uur	900	kolgans landinwaarts.
13. 2.1971	7.30 uur	900	onbekende gans landinwaarts.
14. 2.1971	7.30 uur	900	id. id.
19. 2.1971	19.30 uur	700	id naar Platen
22. 2.1971	7.20 uur.	750	id landinwaarts.
24. 2.1971	7.50 uur	550	id. id.

- 4.1.1972 -

4. 1.1972.	9.-- uur	740	onbekende gans	landinwaarts.
21.1.1972	8.10-8.25 uur	920	id.	id.
1. 2.1972	7.30-8.20 uur	863	id.	id.
3. 2.1972.	7.30-8.30 uur	1124	id.	id.
5. 2.1972.	7.50-9.-- uur	1600	id.	id.
8. 2.1972	7.55-8.50 uur	1650	id.	id.
11. 2.1972	7.50-8.25 uur.	1620	id.	id.

5.3.1972. H.Enkelaar.

Uitgave van de vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr,: Noordwal 45. Oostburg. tel.:. (01170)-2491.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met duidelijke bronvermelding.

(13) Aanvull 13 1.

De KOLGANS (Anser albifrons) en RIETGANS (Anser fabalis) in WEST-ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

Inhoudsopgave:

Inleiding blz. 2.

Algemeen blz. 3.

Beschrijving van de foerageerplaatsen blz. 3.
a. Vaste foerageerplaatsen
A. Veerhoekpolder blz. 3.
B. Ter Moere blz. 3.
C. Nieuwe Passageulepolder of Het Eiland blz. 4.
D. Nieuwe Groedsche polder of Oude Yevepolder of De Blikke blz. 4.
b. De incidentele foerageerplaatsen blz. 4.

Terreinkeuze rietgans en kolgans blz. 5.

Slaapplaats en slaaptrek blz. 6.
a. de slaapplaats in de Westerschelde blz. 6.
b. dag- en nachtrithme blz. 7.
c. nachtwaarnemingen blz. 7.
d. vroege avondtrek blz. 8.

Aantalsverloop KOLGANS. blz. 8.
1967-1968 blz. 8.
1968-1969 blz. 8.
1969-1970 blz. 9.
1970-1971 blz. 9.
1971-1972 blz. 9.

Aantalsverloop RIETGANS.
1967-1968 blz. 9.
1968-1969 blz. 9.
1969-1970 blz. 9.
1970-1971 blz. 10.
1971-1972 blz. 10

Grafieken blz.10.

Relatie tussen West Zeeuws-Vlaanderen en Damme (België) blz.10

Toekomst blz.11.

Grafieken:
1967-1968 blz.12.
1968-1969 blz.13.
1969-1970 blz.14.
1970-1971 blz.15.
1971-1972 blz.16.

Overzichtskaartje West Zeeuwsch Vlaanderen blz.17.

(Avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen 1957-1967, aanvulling no. 13.)

De KOLGANS (Anser albifrons)
en RIETGANS (Anser fabalis)
in
WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

INLEIDING:

Vanaf 1957 tot 1966 zijn door H. Enkelaar te Oostburg vele incidentele waarnemingen gedaan van wilde ganzen in West Zeeuwsch-Vlaanderen.

Toch gaven deze tellingen slechts een globaal inzicht omtrent het voorkomen van de diverse soorten ganzen in dit gebied.

In de periode van 1966 tot en met 1972 zijn door H. Enkelaar en samensteller meer, intensievere tellingen verricht, waarbij minimaal één maal per week een zo goed mogelijke totaal telling werd gehouden. Verder werd door één van deze twee of allebei bijna iedere dag geteld op door hen te bereiken plaatsen.

Dit werd voldoende geacht om de hierna volgende gegevens op schrift te stellen.

Aanvullende gegevens werden verkregen van:

A.M. Cauwels te Aardenburg.
N. de Jonge te Breskens.
E. Kuyken te Beernem (België).
A. Lako te Groede.
D. Luteyn te Zuidzande.
Corrie de Zwart-Luteyn te Oostburg
Marinet de Zwart te Oostburg.

Aan het grasland-onderzoek werkten mede:

Ir. Th. de Boer te Wageningen.
Ir. J. Roest te Schoondijke.

Al deze medewerkers mijn hartelijke dank!

J.A. de Zwart.
Tragelsingel 16,
Oostburg.
telefoon: (01170)-3021.

ALGEMEEN.

In de periode van 1930 tot 1945 wordt in West Zeeuwsch-Vlaanderen hoofdzakelijk over RIETGANZEN gesproken. Dit kwam vast te staan uit gesprekken met jagers en landbouwers aldaar. Vooral in het gebied tussen Breskens en Hoofdplaat en het gebied in de lijn Breskens-Groede-Nieuwvliet-Zuidzande.
Uit de tellingen van Enkelaar vanaf 1957 blijkt de KOLGANS in de meerderheid te zijn.
Tot in het begin van de jaren 1960 werden meerdere waarnemingen gedaan in het gebied rond Biervliet en Yzendijke, onder invloed van de ganzen die in de Braakman vertoefden. Toen dit gebied door verdere bebossing en door rekreatiebestemming verkleinde, waardoor het leefmilieu in de Braakman verminderde voor de ganzen, werden ook minder waarnemingen verricht in het oostelijk deel van West Zeeuwsch-Vlaanderen.

De gebieden rond Sluis en Aardenburg werden door de ganzen onregelmatiger bezocht dan de reeds genoemde terreinen. Na dichting van het Krabbegat ten oosten van Sluis en uitvoering van werkzaamheden voor verbetering van de weidegronden aldaar werden er geen ganzen meer waargenomen.

Ook van Cadzand zijn minder gegevens bekend, alhoewel de RIETGANS er wel eens komt en ook de BRANDGANS, vooral in de strenge winter van 1962-1963.
In het afgelopen seizoen 1971-1972 werden echter meer waarnemingen gedaan op het oude eiland van Cadzand. Dit staat wellicht in verband met toenemende aktiviteiten van de KOL- en RIETGANS rond het Zwin. (Sinds kort is men in België rond het Zwin gestopt met de jacht op KOL- en RIETGANS).

De indruk bestaat dat de aantallen ganzen, pleisterend/fouragerend in de periode van plm. 1930-1957 niet veel verschilde met de aantallen die de laatste jaren werden waargenomen.

BESCHRIJVING van de FOURAGEERPLAATSEN.

We kunnen deze gebieden in twee soorten verdelen:
a. de vaste fourageerplaatsen.
b. de incidentele fourageerplaatsen.

a. DE VASTE FOURAGEERPLAATSEN:

A. Het westelijk deel van de VEERHOEKPOLDER, gelegen plm. 2 km. ten westen van de bebouwde kom van Oostburg.
Deze polder is grotendeels weidegebied en is een typische oudelandspolder met kreekruggronden, overgangs- en poelgronden en gemoerde oudlandgronden.
Hoogteligging van deze gronden zijn als volgt:

kreekruggronden	1.20 -1.60 meter + N.A.P.
overgangsgronden en poelgronden	0.80 -1.20 meter + N.A.P.
gemoerde oudlandgronden	0.00 -0.80 meter + N.A.P.

De grondwaterstand is 0.05 + N.A.P., het grondwater is vrij zoet.
Door de hoge ligging van de kreekgronden en de lage ligging van de gemoerde oudlandgronden heeft het terein een geaccidenteerde indruk.
Hier en daar staan wat knotbomen en langs enkele weilanden meidoornhagen.
Grootte van het gebied: plm. 40.- hektare.

B. TER MOERE.
Weiland in het noord-oosten van de Lijsbethpolder (12) onder Nieuwvliet.
Dit gebied bestaat uit een uitgekleid gedeelte dat in grasland ligt, begrensd door knotbomen en meidoornhagen en oostelijk door een dijk.

Op een dertigtal meters staan enkele huizen en een boerderij.
Hoogteligging: 0.00 - 0.40 + N.A.P.
Grootte: plm. 1.5 hektare.

C. Het westelijk deel van de NIEUWEPASSAGEGEULEPOLDER of HET EILAND, gelegen op plm. 3 kilometer ten zuiden van de bebouwde kom van Oostburg.
Dit gebied bestaat uit grofzandige plaatgronden van verlichte zavel.
Hoogteligging: 0.80 - 1.00 meter ; N.A.P.
in de laagten: lager dan 0.00 meter
De grondwaterstand is 0.05 meter - N.A.P.
Ook hier geeft het terrein een nogal geaccidenteerde indruk.
Het aanwezige weiland is ten dele vrijwel boomloos, met slechts een enkele meidoornhaag, een ander deel is omgezet in een populierenplantage.
Het terrein wordt aan de west- en noordzijde door een hoge windsingel gemarkeerd.
Grootte van het terrein: plm. 55 hektare.

D. Het zuidwestelijk deel van de NIEUWE GROEDSCHE of OUDE YEVEPOLDER of DE BLIKKE, gelegen op ongeveer 2.5 kilometer ten zuidwesten van de bebouwde kom van Groede.
Op de overgebleven hoogten ligt een dun laagje nieuwland, in de oude kreekbeddingen oud-land. Door de vele oude kreken is dit gebied sterk geaccidenteerd.
Er zijn enkele meidoornhagen aanwezig en een ganzenfokkerij in een met populieren beplant gedeelte (ongeveer 2 hektare groot).
Hoogteligging: 0.80 - 1.00 meter + N.A.P.
in de oude kreken minder dan 0.00 +N.A.P.
grondwaterstand 0.15 meter + N.A.P.
grootte van het terrein: plm. 30 hektare.

b. DE INCIDENTELE FOURAGEERPLAATSEN:
Deze gebieden zijn: (voor ligging zie bijgaand kaartje).

1. De Hoofdplaatpolder, het gedeelte ten westen van Hoofdplaat.
2. De Oranjepolder ten noord-westen van Yzendijke.
3. De Elizabethpolder, oostelijk van Breskens.
4. De Zuidoosthoekpolder, oostelijk van Breskens.
5. De Buizenpolder, ten zuiden van Breskens.
6. De Oud-Breskenspolder, ten westen van Breskens.
7. De Gerard de Moorpolder, 1 km. ten noorden van Groede.
8. De Proost- en Stoutepolder, 1.5 km. noord-west van Groede.
9. De Nieuwe Groedsche- of Oude Yvepolder, gedeelte plm. 2 kilometer oost-zuid-oost van Groede.
10. De Nieuwehovenpolder ten noord-westen van Nieuwvliet.
11. De St. Janspolder ten westen van Nieuwvliet.
12. De Lijsbettepolder ten zuiden van Nieuwvliet.
13. De St. Jorispolder ten zuiden van Nieuwvliet.
14. De Antwerpenpolder zuidwest van Nieuwvliet.
15. De Eikenpolder noord-west van Zuidzande.
16. De Kleine Annapolder ten oosten van Zuidzande.
17. De Grote Henricuspolder ten noorden van Oostburg.
18. De Generale Prins-Willempolder tussen no. Eén en Oostburg.
19. De Grote Loodijkpolder ten zuiden van Zuidzande.
20. De Austerlitzpolder ten zuiden en zuid-oosten van de Gr. Loodijkpl.
21. De Vijfhonderd in beoosten Eedepolder, z.o. van Austerlitzpldr.
22. De Grote Bladelingspolder west-zuid-west van Gr. Loodijkpolder.
23. De Olieslagerpolder 2 km. noord-oost van Sluis.
24. De Diomedepolder 3 km. oost van Sluis.

25. De Sophiapolder — 2 km. zuid-oost van Oostburg.
26. De Nieuwe Passageulepolder (Klein-Brabant) — 3 km. oost-zuid-oost van Oostburg.
27. De Grote Boompolder — 2 km. ten noorden van Sint-Kruis.
28. De Bewester Eede polder — 1 km. ten zuiden van Sluis.

Voornoemde polders bestaan alleen uit akkerland, met wat weiland, zijn vlak en boomloos. Alleen langs dijken en wegen staan bomen, meest populieren, verder staan er enkele boerderijen en/of soms enkele huizen, nu gedeeltelijk zomerwoningen.

TERREINKEUZE rietgans en kolgans:

De voedselterreinen in de vorengenoemde 28 polders worden allen door de RIETGANS bezocht. Deze fourageert dan op wintertarwe met als voorvrucht aardappelen. Zowel de tarwe als de bij het rooien achtergebleven aardappelen vormen hier het voedsel.
Ook de bietenpercelen zijn erg in trek bij de RIETGANS, vooral de laatste jaren door toenemende rooiverliezen die optreden bij het machinaal rooien.
De graszaad en koolzaadpercelen worden in mindere mate bezocht en bij de laatste zal graanopslag wel het doel van de ganzen zijn.
De grootste aantallen en de meeste waarnemingen werden gedaan in een strook tot plm. 4 kilometer vanaf de kust, tussen Hoofdplaat en Cadzand.
Niet ieder jaar worden er in één van de genoemde 28 polders RIETGANZEN gezien.
De oorzaak hiervan is dat niet ieder jaar van genoemde voedselpercelen aanwezig zijn. Of door werkzaamheden in het land niet gunstig gelegen zijn. Vandaar het incidentele karakter van de foerageerplaatsen op het akkerland.
Aangezien het overgrote deel van de overige polders in West Zeeuwsch-Vlaanderen uit akkerland bestaat en overeenkomen met de reeds genoemde polders kan worden aangenomen dat de maximumcapaciteit van dit gebied nog niet is bereikt.

Dit in tegenstelling tot de vaste foerageergebieden, de genoemde weidegebieden, die door de KOLGANS worden bezocht. Deze gebieden zijn toch zeer beperkt aanwezig. DEZE GEBIEDEN VERDIENEN ZEER ZEKER DE NODIGE AANDACHT BIJ HET MAKEN VAN STREEK- EN BESTEMMINGSPLANNEN.

Bij de incidentele foerageerplaatsen komen grote gebieden voor waar langgerekte polders met dijken liggen waardoor uitwijkmogelijkheden voor de ganzen gunstig zijn, bv. bij jacht of andere verstoring.
Er hoeft dan maar een korte afstand gevlogen te worden om weer in een rustig foerageergebied te komen.

De aantrekkingskracht van de voedselgebieden van de KOLGANS IS WEL HAAST TRADITIONEEL te beschouwen. Deze terreinen worden elk jaar weer regelmatig bezocht. Vocht, de geaccidenteerdheid van de terreinen en de aldaar aanwezige rust, hier en daar opgaand hout, typeren deze voedselterreinen.

Om een zeker inzicht te krijgen omtrent de terreinkeuze van de KOLGANS zijn de vorengenoemde terreinen onderzocht op hun grassenbestand, daarbij betrokken het gebied van de Sint-Kruiskreek (Zwarte Sluis) (E), een gebied dat op het oog aan alle omstandigheden voldoet om als voedselterrein voor de KOLGANS te fungeren, en het weidegebied TER MOERE, dat frequent door RIETGANZEN wordt bezocht.
In totaal vijf graslandkomplexen.

Het graslandbestand van deze 5 gebieden werd geschat op hun bezettingspercentage. Hiervan zijn de gemiddelden als volgt:

24%	engels gras (raai)	(Lolium perenne L.)	10
12%	ruw beemdgras	(Poa trivialis L.)	8
3%	witte klaver	(Trifolium repens L.)	8
2%	veldgerst	(Hordeum secalinum Schreb)	7

4% kamgras	(Cynosurus cristatus L.)	7.
34% Fiorien	(Agrostis stolonifera L.)	5.
5% witbol	(Holcus labatus L.)	5.
6% mannagras	(Glyceria fluitans). (R.Br.)	4.
3% geknikte vossestaart	(Alopecurus geniculatus. L.)	3.

rest: enkele procenten als kruipende boterbloem (Ranunculus repens L.)
madeliefje (Bellis perennis L.)
paardebloem (Taraxacum spec.) enz.

De cijfers achter de namen van de grassen geven de landbouwkundige waardering voor de kwaliteit van de grassen aan.
Deze vijf gebieden verschilden nauwelijks in kwaliteit en soorten.

Het weidegebied aan de Sint-Kruiskreek wordt omzoomd door water met rietvelden, het weidekomplex is vrijwel vlak en helt aan beide kanten af naar het water. De randpercelen zijn niet begroeid en zanderig. Dit terrein zou dus qua grasbestand aannemelijk zijn voor de KOLGANS. Ook de andere faktoren die de KOLGANS zo aantrekt zijn hier aanwezig, al is het in een andere verhouding. Desondanks komen hier geen KOLGANZEN voor. Dit benadrukt misschien alleen het "traditionele" at hierboven aangehaald is.

Het weiland TER MOERE, 1.5 ha., wordt, zoals gezegd, veel door RIETGANZEN bezocht:
14 februari 1971 480 exemplaren.
21 februari 1971 460 exemplaren.
28 februari 1971 350 exemplaren.
Verder regelmatig kleinere groepen.

Hoewel er geen duidelijk beeld van te vormen is bestaat de indruk dat de RIETGANZEN dit laag gelegen weiland als toevluchtsoord gebruiken wanneer de akkerlanden te nat worden door aanhoudende regenval. En ook als plaats om te drinken, te wassen en te poetsen, en andere aktiviteiten ("rekreatie").
Een waarneming op 4 februari 1972 zou dit enigszins kunnen bevestigen.
Na een periode van droogte viel op 29 januari 1972 de vorst in met enkele sneeuwbuien. Toen op 4 februari 1972 de dooi inviel waren er op TER MOERE 260 RIETGANZEN waar te nemen. Vóór deze datum zijn er slechts éénmaal RIETGANZEN waargenomen in dit gebied: op 31-1-1972 50 ex.. Het grootste deel van de RIETGANZEN zat toen echter in de omringende polders op tarweland, 540 ex. in de Thuinpolder.
Iets soortgelijks heeft zich voorgedaan in de Veerhoekpolder, waar voor 4-2-1972 geen ganzen waren waargenomen. Dit gebied is iedere dag bezocht. Op 9 februari 1972 werden de eerste KOLGANZEN waargenomen, 240 ex., dicht op elkaar, in een laag drassig gedeelte. Daarna zijn de aantallen vlug gestegen: 12 februari '72 1658 ex.. Daarna regelmatig waarnemingen van de KOLGANS.

SLAAPPLAATS en SLAAPTREK.

De SLAAPPLAATS in de Westerschelde.
De slaapplaats van de ganzen in West Zeeuwsch-Vlaanderen ligt op de in de Westerschelde gelegen platen, te weten: De Hoge Platen, de Plaat van Breskens, de Hoge- en de Lage Springer.
Het oostelijk deel van de Hoge Platen en de Hoge en de Lage Springer bestaan uit klei, die vrij vast is en hier en daar begroeid is met pollen Spartina.
Westelijker, naar de zeekant, ligt een hoge zandrug (De Hoge Bol), het uiterst westelijk deel, alsmede de Plaat van Breskens bestaan uit zand.
De hoge zandrug wordt alleen overspoeld bij springtij en samengaande met een krachtige wind uit westelijke richtingen.
De zuidkant van de platen zijn het hoogst en lopen naar het noorden toe geleidelijk af waar het zanderige gedeelte van de platen via plassen en ondiepe geulen in zee verdwijnt.

Het is dit laatste gedeelte van de platen dat bij de ganzen als slaapplaats gebruikt wordt. Waarnemingen van de dijk bij No.één en vanaf een boot duiden daarop.
De vondsten van grote verzamelingen fecaliën op het hoogste gedeelte van de Hoge Platen duiden er op dat de ganzen 's nachts door het opkomend water verdreven worden.

DAG en NACHT RITHME:
De afstand van de slaapplaats naar de voedselterreinen varieert van 4 tot 17 km.
In het winterseizoen 1971-1972 is aandacht besteed aan de ochtendtrek en in mindere mate aan de avondtrek.
In december begonnen de ganzen tussen 8.00 en 8.30 uur te vertrekken van de slaapplaats.
Op het einde van januari lag deze tijd plm. 10 minuten vroeger en half februari plm. 30 minuten vroeger.
Bij donker weer, bewolkt, lag het vertrek plm. 10 minuten later.
Naar gelang de waterstand veranderde de vertrekrichting, alhoewel het grootste deel van de ganzen altijd eerst in westelijke richting vloog. Bij laag water de Hoge Platen en de Plaat van Breskens volgend, zeer laag boven de grond en nog een tijd laag boven het water vliegend.
Voordat de dijk bereikt is klimmen de ganzen hoger. De ochtendtrek naar de Veerhoekpolder geschiedt meestal via Breskens-Groede-Oostburg. Bij zeer laag water volgen de ganzen de route westelijk van Breskens, dus vliegen ze noordelijk van Breskens over zee en komen pas bij Nieuwesluis (ten noorden van Groede) boven land.
Ook komt het wel eens voor dat troepjes ganzen naar het westelijk deel van de Hoge Platen vliegen en daar neerstrijken. Zo was daar op 5 februari 1972 van 7.50 uur tot 8.30 uur een groep gevormd van 129 ganzen die om 8.40 uur opvlogen. Laag water 12.01 uur.
De avondtrek schijnt meer oostelijk te liggen.

NACHTWAARNEMINGEN:
Enige nachtwaarnemingen zijn gedaan oostelijk van Oostburg, waarbij ganzen werden waargenomen die in noord-oostelijke richting (Schoondijke) trokken.
Waarschijnlijk wordt de avondtrek veel korter gemaakt dan de ochtendtrek, vooral wanneer het donker is.
Enige nachtwaarnemingen:

25-2-1968	17.55 uur en 20.15 uur	richting oost-noord-oost
08-2-1968	21.25 uur	idem
4 januari 1969	19.45 uur	ri. noord-oost zwakke wind + 4° C.
22-1-1969	19.30 uur	ri. noord-oost zwakke zuiden wind heiig, buitjes + 5° C.
22-1-1969	21.00 uur	ri. noord-oost
22-1-1969	21.30 uur	ri. noord-oost
22-1-1969	21.40 uur	ri. noord-oost
04-12-1969	18.30 uur	zwakke noord-noord-oosten wind + 4° C. half bewolkt, sneeuwbuien
	waargenomen te Sluis: 18.30 uur, Diomedepolder 18.33 uur	
04-12-1969	22.20 uur	ri. noord-oost
15-12-1969	22.30 uur	ri. noord-oost, regen harde noord-westen wind. + 2° C.
16-12-1969	18.50 uur	richting noord-oost zwakke noord-oosten wind. bewolkt, heiig. + 5° C.
16-1-1970	20.45 uur	richting noord-oost, zeer mistig. zwakke zuiden wind.
27-1-1970	19.15 uur	richting noord-oost

28-1-1971	19.45 uur	richting noord-oost
30-1-1971	20.15 uur	richting noord-oost
31-1-1971	21.00 uur	richting noord
1-2-1971	21.35 uur	richting noord-oost
5-2-1971	22.35 uur	richting noord-oost

1971-1972 geen nachtwaarnemingen.
Een omgekeerd dag- en nachtrithme is in deze periode niet vastgesteld.
Wel zijn zeer late waarnemingen gedaan in de Veerhoekpolder (A):
10-1-1972 om 23.30 uur, 6-2-1972 om 22.45 uur,
9-2-72 tussen 23.00- en 24.00 uur Baarzande, Veerhoek, Hoge Platen.

In dit verband moeten ook nog enkele waarnemingen vermeld worden van V R O E G E A V O N D T R E K naar de slaapplaats op de Hoge Platen in de Westerschelde:

26-12-1971	plm. 500	onbekende gans	15.00 uur
2-1-1972	9	onbekende gans	15.15 uur
5-1-1972	30	onbekende gans	14.30 uur
12-1-1972	57	kolgans	14.45 uur
	6	rietgans	14.45 uur
	5	rietgans	14.40 uur
	39	rietgans	14.50 uur
15-1-1972	35	kolgans	12.00 uur
	3	rietgans	12.00 uur
	20	onbekende gans	15.30 uur
25-1-1972	160	kolgans	13.45 uur

Deze laatsten werden gedurende 15 minuten geobserveerd vanaf de dijk bij No.Eén met een 40 x 60 telescoop.
Daarbij werd regelmatig drinken waargenomen uit de plasjes op de Hoge Platen.

AANTALSVERLOOP: K O L G A N S :

a. 1967-1968.
De eerste ganzen werden op 26-11 gezien, de aantallen blijven tot enkele tientallen beperkt, tot het aantal kolganzen eind in de tweede helft van december stijgt: 350 exemplaren op 27-12.
In de eerste decade van januari zakt het aantal geleidelijk tot 200 ex.
5-1-1968
1-1-1968 trek van ganzen naar zuid-west.
In de 2e decade stijgen de aantallen snel.
12-1- worden de hoogste aantallen geteld van het winterseizoen: 1500 ex.
Deze aantallen blijven enkele dagen constant, waarna weer een geleidelijke afname volgt.
3e decade: 450 exemplaren.
1e decade februari van 350-400 ex.
2e decade geeft weer een snelle toename: 18-2- 970 kolganzen.
Van eind februari tot begin maart ligt het aantal weer rond de 500 exemplaren.
laatste waarneming: 12-3-1968 600 kolganzen.

b. 1968-1969.
Na een periode van vorst die tot 15-12-1968 duurde werden de eerste kolganzen in de Veerhoekpolder waargenomen: 292 exemplaren 16-12-1968.
Dit aantal wordt niet hoger in de derde decade van december.
De eerste decade van januari 1969 geeft al een stijging tot 800 ex. 10-1-1969.
De tweede decade van januari schommelt het aantal rond de 1000 exemplaren.
Waarschijnlijk door het zachte weer in deze periode zijn veel ganzen vertrokken.
De laatste decade van januari zakte de aantallen tot 450 exemplaren, waarna weer een geleidelijke steiging was waar te nemen tot 15-2 850 ex.
Een korte periode van wegtrekkende ganzen volgde, tot nog 500 ex. overbleven, waarna 20-2-1969 weer 1000 kollen aanwezig waren, die enkele dagen bleven tot

de laatste groep van 30 kolganzen op 6-3-69 vertrok.

c. 1969-1970.
Evenals vorige jaren werd veel trek waargenomen voor de eerste ganzen op de foerageerplaatsen kwamen.
80 kolganzen werden waargenomen op 5-12-1969.
In de 2e dekade van december liep het aantal op tot 500 ex.
De aantallen kollen is op dit niveau gebleven tot 8-2-1970
Op deze dag 1850 ex. Deze aantallen bleven enkele dagen aanwezig.
Op 22.2.1970 bleven 550 ex. over.
Kort daarop weer een snelle stijging: 6.3. 1250 ex.
De laatste groep van 390 ex. vertrok op 8-3-1970.

d. 1970-1971.
Dit seizoen worden de eerste kolganzen op 16-12-1970 waargenomen, 19 ex.
Tot eind december was er een groep van 150-250 ex. aanwezig.
Bij invallende vorst en sneeuwval steeg het aantal in de eerste decade van januari 1971: 650-750 ex.
In de tweede decade van januari tot 3200 ex.
In de derde decade van januari liep dit aantal weer terug tot 1050 ex. op 20-1 waarna zich enige schommelingen voordeden:
29-1 1650 ex. : 26-1 760 ex. : 28-1 1520 ex.
In februari viel een geleidelijke daling waar te nemen.
begin februari plm. 1000 ex., eind februari 200 ex.
In de eerste decade van maart kwam er weer een stijging tot 1000 ex. (5-3 in de Veerhoekpolder).
De laatste kolganzen werden waargenomen op 9-3-1971 Loodijkpolder, 49 ex. komende vanaf de Veerhoekpolder.

e. 1971-1972.
Op 6-12-1971 worden de eerste exemplaren gezien: 60 ex.
Dit aantal liep spoedig op tot 200 ex., dit aantal bleef stabiel tot 31-12. toen er 300 kolganzen waren.
De hele maand januari schommelde het aantal kollen tussen de 300 en 400 ex.
In de eerste decade van februari stegen de aantallen plotseling tot 900 ex. op 4-2-72. In de derde decade werd de top bereikt tot 2000 ex. op 16-2-, waarna een langzame afname werd waargenomen.
De laatste kolganzen werden op 6 maart gezien: 110 ex.

AANTALSVERLOOP: R I E T G A N S:

a. 1967-1968.
Te weinig tellingen van de rietgans gedaan om een goed aantalsverloop te kunnen geven.

b. 1968-1969.
De eerste rietganzen worden gezien op 1-1-1969 na een periode met vorst en sneeuw.
In de 1e en 2e decade komen de aantallen niet boven de 100 ex., alleen de laatste januari decade heeft een uitschieter met 200 ex.
Ook de eerste decade van februari bleef aan de lage kant.
Tijdens een flauwe vorstperiode stijgen de aantallen rietganzen dan toch nog tot eind februari tot 450 ex., waarna de aantallen weer snel ineenkrimpen tot de laatste groep gezien wordt op 2 maart: 69 ex.

c. 1969-1970.
In tegenstelling met vorig seizoen werden nu de eerste rietganzen bijna gelijktijdig waargenomen met de kolganzen.

De gemiddelde minimumaantallen lagen hoger.
De eerste rietganzen werden gezien op 6-12-1969: 89 ex. De hele maand december bleef het aantal van plm. 200 tot 275.
Weer na een periode van vorst stegen de aantallen rietganzen in de eerste januari decade tot 450 ex. op 7-1-1970.
In de 2e januari decade lopen de aantallen weer terug tot op de december-aantallen, dat blijft zo, tot in de 2e februari decade zich nog een kleine stijging voordoet: 300 ex. op 17-2-1970.

d. 1970-1971
De eerste rietganzen werden gezien op 26-12-1970: 320 ex. Al in de eerste decade van januari zijn er ongeveer 650. Dit aantal blijft konstant, tot in de tweede decade van januari een stijging van de aantallen plaats vindt en het hoogtepunt op 24-1-1971 wordt bereikt: 900 ex., waarna zich weer een lichte daling voordoet tot op 23-2-1971 nog een 500 ex. aanwezig zijn. De laatste groep vertrekt op 2 maart.

e. 1971-1972.
Dit seizoen geeft een grillig beeld. Het zet vrij normaal in met 100 ex. op 13-12-1971. De aantallen stijgen daarna geleidelijk tot 650 ex. op 16-1-72 waarna ze zakken tot 200 ex. op 15-1-72. Enkele dagen later zijn er 1000 ex. aanwezig, 31-1-72, op 4-2-72 is dit aantal weer gereduceerd tot 600 ex.
De hele maand februari verblijven er tussen de 600 en 700 ex.. Op 23-2-72 zet weer een snelle daling in tot 5-3-72 de laatste rietganzen worden gezien: 35 ex.

G R A F I E K E N.

Wanneer de aantallen ganzen in grafieken worden gezet zien we meestal twee pieken, althans bij de KOLGANS.
Het ene jaar duidelijker dan het andere jaar.
1967-1968 en 1968-1969 zeer duidelijk,
1969-1970 minder duidelijk,
1970-1971 duidelijk,
1971-1972 had slechts één piek.
De eerste piek valt, gemiddeld over vijf seizoenen, op 16 januari, de tweede piek op 21 februari.

RELATIE TUSSEN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN en DAMME (België).
Als we het aantalsverloop van de KOLGANS gaan vergelijken met die van Damme dan zien we eenzelfde beeld, echter bij Damme met hogere aantallen. Aldaar vijf, soms zes maal zoveel kolganzen.
De aantallen lopen dus parallel, behalve begin maart, wanneer de kolganzen uit Damme vertrokken zijn en een restant daarvan nog in West Zeeuwsch-Vlaanderen blijft hangen, maar dit duurt nooit meer dan vijf dagen.
Volgens de tot nu toe beschikbare gegevens mag men aannemen dat wanneer vanaf half december grote aantallen KOLGANZEN uit Friesland en andere gebieden naar het zuiden trekken dit in golven geschiedt.
Het grootste deel van zo'n golf passeert West Zeeuwsch-Vlaanderen, een klein deel strijkt er neer maar verblijft er maar korte tijd en vertrekt dan naar Damme en wordt weer opgevuld door een nieuwe golf ganzen.
Een duidelijk voorbeeld zou dit kunnen bevestigen.
Op 10-1-1969 werd in een groep van 37 kolganzen twee adulte melanistische ganzen gezien. De volgende dag, 11-1-1969, zag E. Kuyken in Damme de donkerste van de twee en de dag daarop de andere melanistische kolgans ("De Giervalk" 60: 3-25, 1970).
Waarschijnlijk geschiedt de wegtrek tussen de pieken van januari en februari evenzo. In die tijd worden ook de grootste nachtwaarnemingen gedaan: ganzen die van Damme wegtrekken.

In de maand februari 1969 werd er gedurende 13 dagen telkens 1 brandgans waargenomen.

Eerste waarneming op	4-2-	tussen	600 kolganzen.
vervolgens	8-2-	"	93 rietganzen.
	11-2-	"	300 kolganzen.
	13-2-	"	450 kolganzen.
	15-2-	"	700 kolganzen.
	16-2-	"	700 kolganzen.
	17-2-	"	700 kolganzen.

In Damme telde E. Kuyken vanaf 3-1-69 tot 2-2-69 regelmatig 1 brandgans, daarna geen waarnemingen meer, behalve op 12-2-'69.
Helaas zijn toen geen waarnemingen verricht in West Zeeuwsch-Vlaanderen zodat dus niet met zekerheid is te stellen dat het hier om dezelfde brandgans gaat.

TOEKOMST:
Geheel West Zeeuwsch-Vlaanderen is bestemd voor agrarisch ge bied, zodat ingrijpende veranderingen niet te verwachten zijn.
Alleen het waterbeheersingsplan dat in uitvoering is zou misschien een bedreiging kunnen vormen, speciaal voor de kolgans die de vochtige weilandpercelen prefereert. Door een betere ontwatering zouden nadelige veranderingen kunnen optreden.

De jacht op de ganzen in West Zeeuwsch-Vlaanderen is van ondergeschikte betekenis. Tot nu toe lang niet zo populair als in noordelijke streken.
De matige aantallen en de verspreiding over een groot gebied zijn daar de oorzaak van.

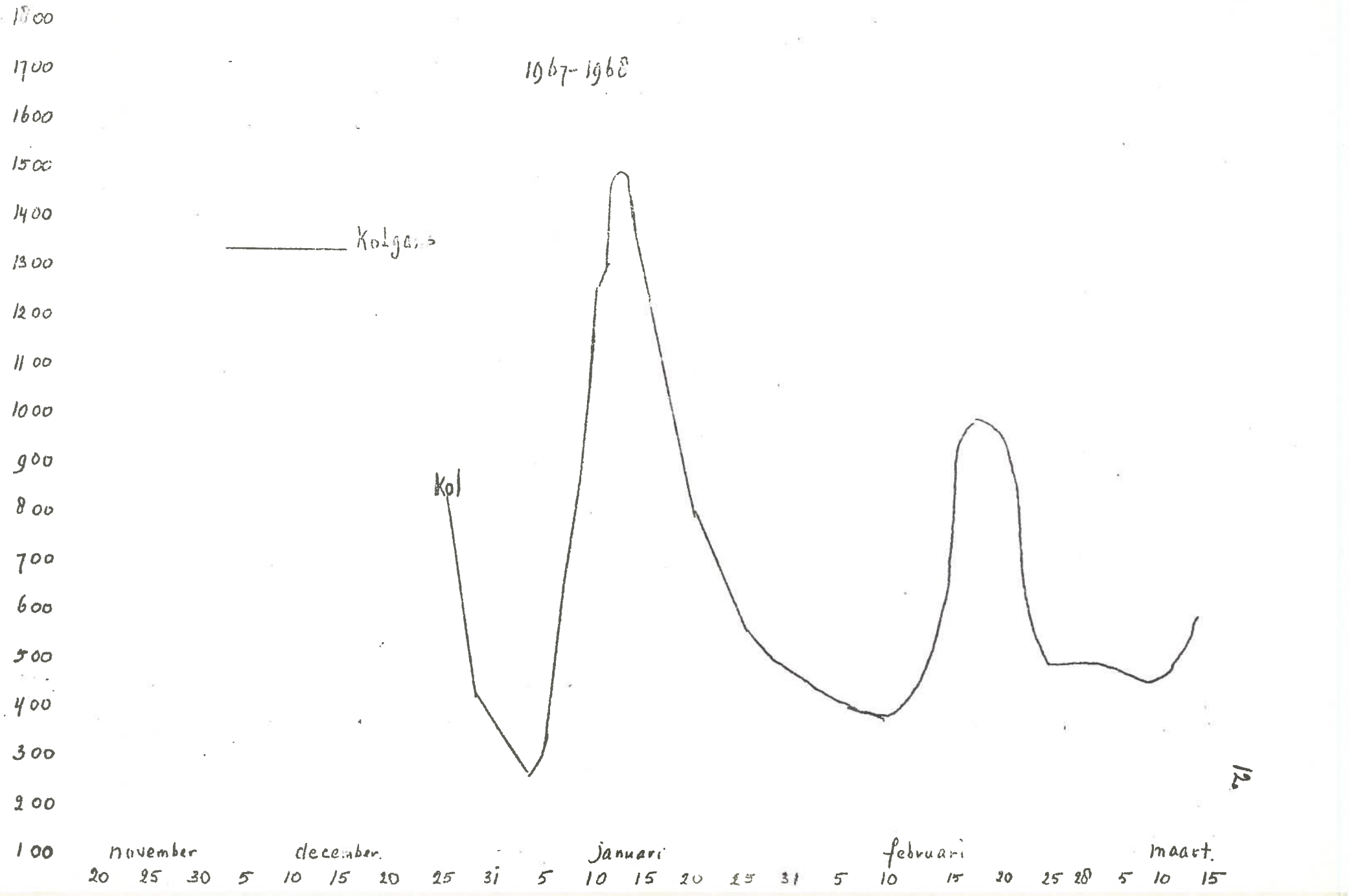
1967-1968
Kolgans
Kol
1800
1700
1600
1500
1400
1300
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
november
december
januari
februari
maart
20 25 30 5 10 15 20 25 31 5 10 15 20 25 31 5 10 15 20 25 28 5 10 15

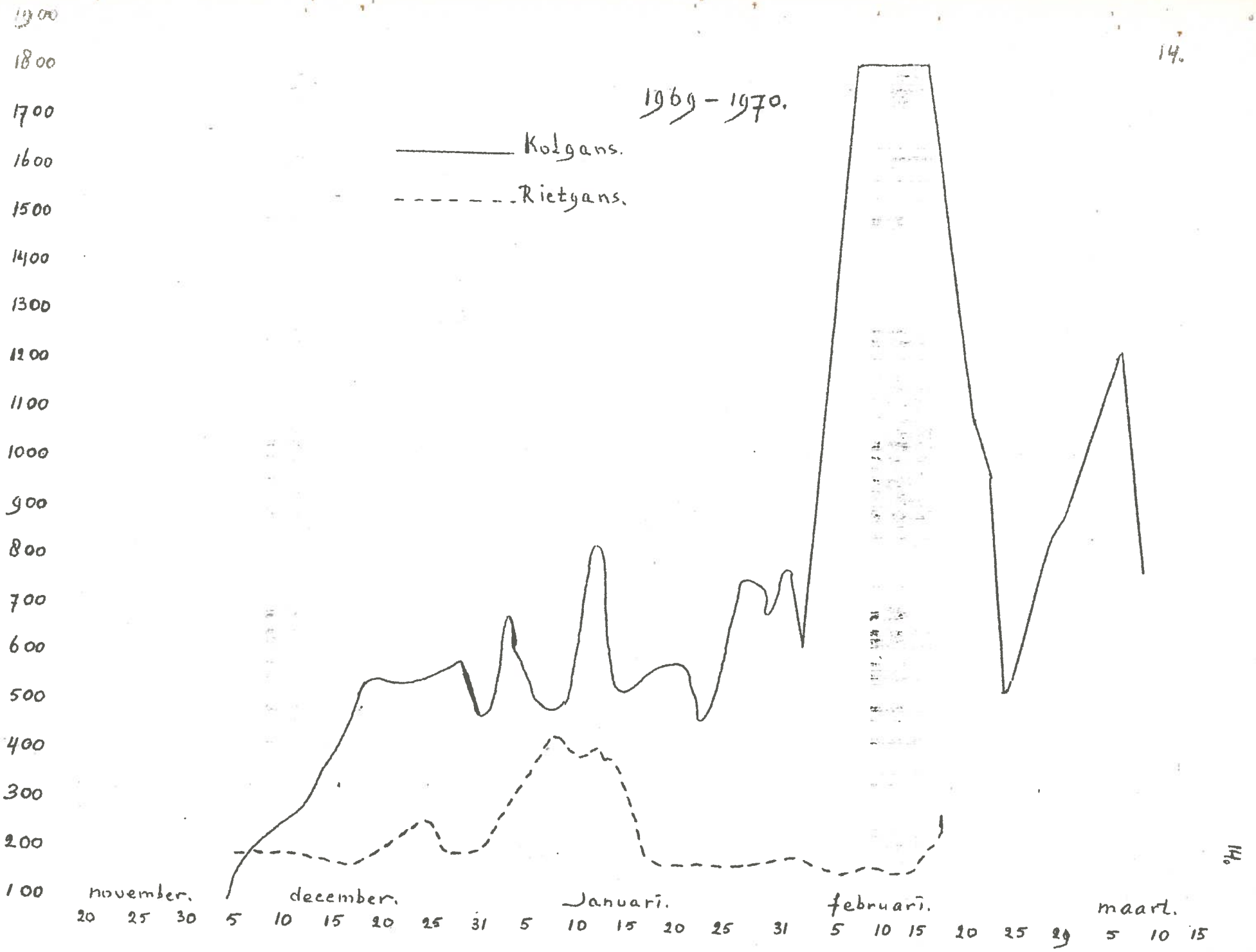
1969 - 1970.
Kolgans.
Rietgans.
1900
1800
1700
1600
1500
1400
1300
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
november.
20 25 30
december.
5 10 15 20 25 31
Januari.
5 10 15 20 25 31
februari.
5 10 15 20 25 29
maart.
5 10 15

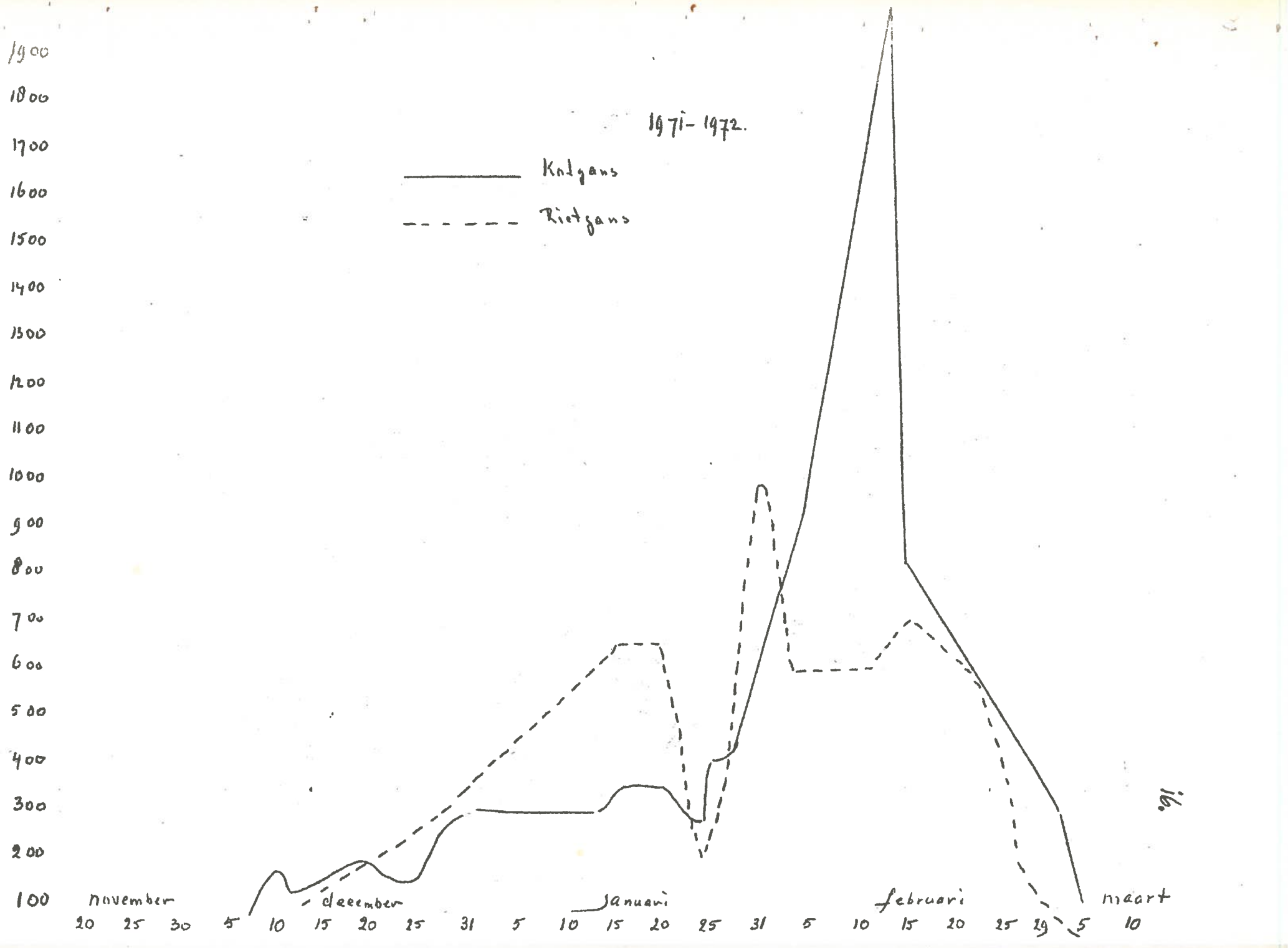
1971- 1972.
Kolgans
Rietgans
1900
1800
1700
1600
1500
1400
1300
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
november
december
januari
februari
maart
20 25 30 5 10 15 20 25 31 5 10 15 20 25 31 5 10 15 20 25 29 5 10

DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967. Aanvulling no. 14.
blz. 4. blz. 1.

269. De Nachtegaal.

In 1967 werd door ons gesteld dat het aantal broedgevallen van de Nachtegaal (Luscinia m. megarhynchas Brehm) in West Zeeuwsch-Vlaanderen vrij schaars was (5-25 paren).

In de stenciluitgave: De Inlagen van Hoofdplaat, oktober 1964, werd gesteld "elk jaar wordt in Inlage 3 en 4 de nachtegaal gehoord, in 1964 zelfs vier tegelijk. Hoewel nooit nesten werden gevonden kan aangenomen worden dat deze vogel daar elk jaar broedt.

In de stenciluitgave: De Kievittepolder (westelijk deel), augustus 1963 werd gesteld: " vastebroedvogel, meerdere paren, hoogste territoria 6 in 1960.(HE)".

In 1967 werd het onderzoek naar het voorkomen van de NACHTEGAAL voortgezet. Uit dit onderzoek is gebleken dat het aantal eerder afneemt dan hetzelfde blijft. Voor een deel is dit te wijten aan de steeds toenemende fekreatie in ons gewest. Wanneer er echter maatregelen genomen worden dan kan het niet anders of er moet "wat" overblijven.

De stand in de duinen van Retranchement en de Kievittepolder blijft, met schommelingen konstant.
Dit is ook het geval met de Gefnundeerde Zwarte Polder en de Inlagen.
In de duinen van Groede is de vogelsoort verdwenen. Dit geldt eveneens voor 't Poldertje onder Breskens, de Elderschans en 't Verloren Kostje, beiden Aardenburg.
Het geringe aantal van Vlamingpolder (Cadzand) en Het Eiland (St.Kruis) is zeer kwetsbaar.
Uit de overige delen van het gewest zijn ons geen positieve gegevens bekend, wel helaas negatieve.

Hieruit blijkt wel dat het enige terrein voor de NACHTEGAAL dat zal overblijven de Duinen van Retranchement en De Kievittepolder, westelijk deel, zal zijn, tenzij de Inlagen van Hoofdplaat gespaard blijven bij de dijkverzwaring in verband met deltawerken.
Tenzij er zodanige maatregelen getroffen kunnen worden aangaande de onderbegroeiing in de aanplant van het Waterschap Het Vrije van Sluis in de Strijdersgatpolder dat aldaar een aanvaardbaar leefmilieu ontstaat.

Aan het onderzoek werkten mede:

J. van Amerongen.	Aardenburg.
J.A.Campfens.	Oostburg.
J.J.Dierx.	Oostburg.
J.Hakker.	Retranchement.
[illegible] van Iwaarden.	Aardenburg.
A.Paridaen-Dhoolage.	Sint-Kruis.
B.F.Rasker.	Oostburg
Mevr. S.G.Wouters.	Oostburg.

Hiervoor onze hartelijke dank!

H.Enkelaar. Oostburg.
G.Prang. Nieuwvliet.

Uitgave van de vogelwerkgroep "De Huiszwaluw" West Zeeuwsch-Vlaanderen.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met bronvermelding.

269: **De Nachtegaal.**

Vastgesteld aantal territoria aan de hand van de zang:
1. Elderschans (Aardenburg).
2. 't Verloren Kostje.(Aardenburg).
3. Sint-Kruis e.o. (o.a. Toniobosje).
4. Kievittepolder + duinen Retranchement.
5. Vlamingpolder. (Cadzand).
6. Gefnundeerde Zwarte Polder (Nieuwvliet).
7. Groedse duinen. (Groede).
8. 't Poldertje.(Breskens).
9. Inlagen van Hoofdplaat.
10. Het Eiland (St. Kruis.).

	'56	'57	'58	'59	'60	'61	'62	'63	'64	'65	'66	'67	'68	'69	'70	'71	'72.
1.	1	1	1?	1	1?	1?	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	1	1?	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	2	2	1	1	6	3	4	4	3	4	3	2	2	3	1	2	6
5.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1?	1	1?	1
6.	2	?	1	1?	1	1	2	2	6	2	2	1	1	2	1?	1?	2?
7.	2	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0
8.	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	?	?	1	2	1	2	3	3	4	3	3	2	2	1?	2	2	2
10.	1	1	1	1	1	1?	1	1	1	2	1	1?	1	1	1	1	1

' Vestje, midden in Oostburg, 1949/1, 1950/1, 1951/1.
na verwijderen van houtwal en onderbegroeiing verdwenen.
IJzendijke: begraafplaats 1966/1.

Het aantal vermoedelijke broedgevallen werd vastgesteld naar aanleiding van volgende waarnemingen:

1. Elderschans:
'56: 3/5-1, 8/5-1, 16/5-1, 26/5-1.
'57: 2/5-1, 7/5-1, 12/5-1, 18/5-1.
'58: 28/4-1, 3/5-1, daarna niet meer gehoord.
'59: 4/5-1, 7/5-1, 9/5-1, 11/5-1, 16/5-1.
'60: 8/5-1, 14/5-1. daarna niet meer gehoord.
'61: 29/4-1, 2/5-0, 8/5-1, 12/5-0, 17/5-0.
'62: 26/4-1, 2/5-1, 12/5-1, 17/5-1.
'63 t/m 72: geen zang gehoord.

2. 't Verloren Kostje:
'56: 3/5-1, 8/5-1-, 16/5-1, 26/5-1.
'57: 2/5-1, 7/5-1, 12/5-0, 18/5-0.
'58: 28/4-0, 3/5-1, 9/5-1, 15/5-1.
'59: 4/5-1, 7/5-1, 9/5-1, 11/5-1, 16/5-1.
'60: 8/5-1, 14/5-1, 17/5-1, 20/5-1.
1961 tot en met 1972: geen zang gehoord.

3. Sint-Kruis eo.

3. Sint-Kruis e.o.
Alleen in 1961 zang van één exemplaar gehoord, daarna niet meer.

4. Kievittepolder + Duinen Retranchement.
'56: 28/4-2, 3/5-2, 8/5-2, 16/5-2, 22/5-2.
'57: 7/5-2, 12/5-2, 14/5-2, 17/5-2.
'58: 4/5-1, 5/5-1, 11/5-1, 18/5/1, 20/5-1, 4/6- 1 kopp + 2 vliegvl.juv.
'59: 19/4-1, 8/5-1, 10/5-1, 16/5-1.
'60: 23/4-3, 1/5-6, 8/5-6, 18/5-5, 21/5-5, 26/5-6.
'61: 2/5-3, 9/5-3, 14/5-3, 19/5-3.
'62: 6/5-6, 12/5-4, 22/5-4, 29/5-4.
'63: 8/5-1, 13/5-4, 22/5-4, 27/5-4.
'64: 19/4-4, 10/5-3, 13/5-3, 20/5-3.
'65: 26/4-2, 6/5-4, 16/5-4, 22/5-4. 2/6 1 k + 2 juv. 4/6 1 k + 2 juv.
'66: 24/4-2, 8/5-3, 20/5-3, 29/5-3.
'67: 7/5-2, 14/5-2, 21/5-2, 26/5-2.
'68: 3/5-2, 5/5-3, 19/5-2, 12/5-2, 25/5-2.
'69: 27/4-2, 4/5-3, 11/5-3, 18/5-3, 13/6- 1 ad + 1 juv.
'70: 3/5-1, 10/5-1, 21/5-1, 31/5-1.
'71. 2/5-1, 16/5-2, 18/5-2, 26/5-2.
'72. 1/5-6, 7/5-8, 11/5-6, 14/5-6, 20/5-6, 22/5-5.

5. Vlamingpolder:
'56: 7/5-1, 12/5-1, 18/5-1.
'57: 1 zangpost (AP)
'58: 4/5-1, 5/5-1, 20/5-1.
'59: 8/5-1 10/5-1 1 zangpost (AP).
'60: 8/5-1 18/5-1 1 zangpost (AP)
'61: 2 zangposten (AP).
'62: 1 zangpost (AP).
'63: 19/4-1, 26/4-2, 2/5-1, 13/5-1, 22/5-1.
'64: 12/5-1, 20/5-1 1 zangp. (AP).
'65: 6/5-1, 16/5-1, 4/6-1 (AP).
'66. 2 zangposten (AP).
'67: 7/5-1, 12/5-1, 21/5-1, 2/6-1.
'68: 5/5-1, 12/5-1, 25/5-1.
'69: 11/5-1 1 zangpost? -(AP).
'70: 10/5-1, 21/5-1, 31/5-1.
'71: 1 zangpost? (AP).
'72: 1/5-1, 11/5-1, 14/5-1, 20/5-1.

6. Geinundeerde Zwarte Polder:
'56: in mei twee zangposten.
'57: 3/5-1, 14/5-1.
'58: 5/5-1, 11/5-1, 18/5-1, 20/5-1.
'59: 8/5-1, 10/5-1.
'60: 1/5-1, 16/5-1, 18/5-1. 16/5-1, 15/6-1.
'61: 6/5-1, 2/5-1, 9/5-1, 21/5-1.
'62: 14/5-2, 22/5-2, 29/5-2, 16/6-2.
'63: 8/5-1, 13/5-2, 22/5-2, 27/5-2, 13/6-3 gezien.
'64: 27/4-4, 26/4-3, 29/4-4, 3/5-6, 8/5-6, 20/5-6, 31/5-6,
'65: 14/4-1, 6/5-2, 16/5-2, 23/5-2, 2/6- 2ex. 4/6-2ex.
'66: 8/5-2, 20/5-2, 5/6-2.
'67: 7/5-2, 14/5-2, 21/5-1, 2/6-1.
'68: 3/5-1, 5/5-1, 10/5-1, 12/5-1.
'69: 4/5-2, 11/5-2, 19/5-2, 13/6-1 ad.+ 1 juv.
'70: 3/5-1, 31/5-1.
'71: 6/5-1, 16/5-1.
'72: 1, misschien 2 zangposten mei.

7. Kroedse Buizen:
'56: enige aantekening: twee zangposten in mei.
'57: 3/5-2, 8/5-2, 14/5-2, 18/5-2.
'58: 3/5-2, 29/4-2, 7/5-2, 17/5-2, 8/6- 1 ad+ 1 juv.
'59: 1/5-3, 5/5-2, 8/5-3, 12/5-3.
'60: 2/5-2, 15/5-2, 16/5-2.
'61: 25/4-2, 26/4-2, 5/5-2, 14/5-2.
'62: 2/5-2, 5/5-2, 18/5-2, 23/5-2.
'63: 2/5-1, 29/4-1, 11/5-1.
'64: 5/5-1, 7/5-1, 17/5-1
'65: 20/4-1, 18/5-1, 21/5-1.
'66: 17/4-2, 2/5-2, 6/5-2, 8/5-1, 12/5-2.
'67: niets gehoord en gezien.
'68: alleen één ex gezien op 2/5 '69: geen gezien en gehoord.
'70: alleen één ex. gezien op 11/5. '71: '72: geen gezien en gehoord.

8. 't Poldertje:
'56: 26/4-1, 29/4-1, 3/5-1, 8/5-1.
'57: 26/4-1, 10/5-1, 17/5-1.
'58: 27/4-1, 29/4-1, 7/5-1, 17/5-1.
'59: 25/4-1, 8/5-1, 12/5-1, 12/5-1.
'60: 2/5-1, 15/5-1, 16/5-1.
'61 tot en met '72 geen gezien en gehoord.

9. Inlagen van Hoofdplaat:
'56. ??
'57. ??
'58: 28/4-1, 6/5-1, 7/5-1, 12/5-1.
'59: alleen genoteerd: 2 zangposten in mei.
'60: 22/4-1, 7/5-1, 9/5-1, 16/5-1.
'61: 28/4-2, 5/5-2, 9/5-2, 14/5-2.
'62: 24/4-1, 28/4-2, 4/5-3, 16/5-3, 21/5-3.
'63: 24/4-1, 3/5-3, 9/5-3, 10/5-3, 17/5-3, 28/5-3.
'64: 4/5-3, 15/5-4, 16/5-4, 17/5-4, 9/6-4 ex. gezien.
'65: 29/4-2, 7/5-3, 11/5-3, 21/5-3, 25/5-3.
'66: 28/4-2, 2/5-2, 9/5-3, 10/5-3, 16/5-3, 18/5-3.
'67: 28/4-2, 8/5-2, 10/5-2, 15/5-2.
'68: 25/4-1, 26/4-2, 8/5-2, 12/5-2, 2?/-5-2.
'69: alleen één waarneming op 23/4 en 24/4.
'70: 23/4-1, 11/5-2, 15/5-2, 19/5-2.
'71: 28/4-2, 5/5-2, 18/5-2, 19/5-2.
'72: 2/5-2, 5/5-2, 16/5-2, 17/5-2.

10. Het Eiland:
'56: alleen aantekening: mei 1 zangpost gedurende drietal dagen.
'57: alleen aantekening: mei 1 zangpost gedurende viertal dagen.
'58: 28/4-1, 4/5-1, 8/5-1, 12/5-1.
'59: 25/4-1, 2/5-1, 7/5-1, 14/5-1.
'60: alleen genoteerd: mei 1 zangpost gedurende viertal dagen.
'61: 22/4-1, 4/5-1, 7/5-1, 12/5-1; daarna niet meer.
'62: 27/4-1, 1/5-1, 6/5-1, 14/5-1, 24/5-1.
'63: 26/4-1, 18/4-1, 9/5-1, 19/5-1, 22/6-1.
'64: alleen genoteerd: mei gedurende viertal dagen één zangpost
'65: 29/4-1, 1/5-2, 6/5-2, 9/5-2. 24/4-1..
'66: 26/4-1, 1/5-1, 6/5-1, 12/5-1.
'67: 25/4-1, 2/5-0, 8/5-1, 15/5-0, 16/5-0.
'68: 29/4-1, 8/5-1, 13/5-1, 18/5-1.
'69: alleen genoteerd: mei gedurende drietal dagen: idem: 1970.
'71: 28/4-1, 2/5-1, 6/5-1, 17/5-1. ' 72: 25/4-1, 2/5-2, 9/ 5-1, 17/5-1.

(15)

De AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967. aanvulling no. 15.
3 blz. + 1 kaartje.
bladz.: 1.

no. 111. het WATERHOEN.

telling eind nov.- begin dec. 1972.

In 1967 werd door ons gesteld dat het aantal waterhoentjes in groot aantal (200 - 1000 exemplaren) als doortrekker en wintergast voorkwam.
Dit werd door ons gesteld vóór en ná de zeer grote sterfte in de strenge winter van 1963. In die winter toch werd het aantal gedecimeerd.
Dat de natuur zich altijd herstelt, wanneer daarvóór de gelegenheid aanwezig is, blijkt wel uit een telling die gehouden werd van 27 november tot en met 3 december 1972.
Hiertoe werden de geëigende plaatsen in het gewest bezocht en de daar aanwezige exemplaren zo goed mogelijk geteld en geschat. Dit temeer daar het aantal klachten van schade, veroorzaakt door de waterhoentjes, steeds talrijker werden.
Het resultaat was van een zodanige aard dat gesproken kon worden van een zeer groot aantal (meer dan 1000 exemplaren). Verrassend was wel dat het aantal waterhoentjes belangrijk groter was dan het aantal meerkoeten.
Ivm. trek werd eerst geteld in het meest zuidelijke deel van het gewest, daarna het middengedeelte en tenslotte het noordelijke gedeelte. Zodoende werd getracht de verschuiving in zuidelijke richting door trek op te vangen.
De meeste waterhoentjes werden, zoals altijd, aangetroffen langs kreken en watergangen, cq. sloten, waar riet aanwezig was. Hoe meer ruig grasland aanwezig was, met daarnaast bouwland met bietenkoppen, hoe groter het aantal was. Ook pas opkomende wintertarwe speelde een grote rol.
De schuwheid speelde bij het tellen eveneens een grote rol. Zo gauw de romlichten van de auto's, waarmede de verplaatsing tijdens de telling plaats vond, aanfloepten, zochten de waterhoentjes meestal onmiddellijk dekking op aan de rietkant, cq ruige slootkant, om, wanneer dat nodig was, onmiddellijk daarin dekking te zoeken.
Lang niet alle percelen/plaatsen waar waterhoentjes zich ophouden konden worden geteld. Oppervlakte van het gewest te groot, aantal waarnemers te gering. De telling had daarom alleen tot doel om een minimum aantal vast te stellen.
Grote kreken werden op dezelfde dag geteld en wel op drie of meer plaatsen om een zo goed mogelijk een juist aantal vast te stellen.
Slechts op enkele kreken waren aantallen van meer dan 100 exemplaren aanwezig. Normaal was de grootte van de aanwezige troepen rond de 50 exemplaren.
Plaatsen waar meer dan 100 exemplaren aanwezig waren, waren:
Zwarte Gat (B), Puyendijk (B), Baarzande (C), Inlagen Hoofdplaat (D), Bokkegat (F), Grote Gat (F), Clarapolderkreek (I), Witte Huis (I), kanaal Elizabethpolder (I), Stierskreek (J), Masjesgat (K)
Niet geteld werden, door gebrek aan tijd en mogelijkheden, a.a.:
Oude Eecloose watergang (K), 80% van de Valleikreek (K), Blokkreek (K) Kruiskreek (K), omgeving Heille/Middelburg (J), en Moershoofde (K), plaatsen waar normaal ook waterhoentjes zijn te aanschouwen.
De geteldе/cq. geschatte aantallen zijn ingetekend per vierkantenblok als aangegeven op de Topografische kaart van West Zeeuwsch-Vlaanderen (zie kaartje), door ons gelettерd van A tot en met K. Kleinere gedeelten van het gewest die buiten de blokken vielen zijn bij het naast liggende blok gevoegd.

De samenstellers:
A.M.Cauwels. H.Enkelaar.

Overname, geheel of gedeeltelijk, alleen met duidelijke bronvermelding.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
sekr.: Noordwal 45. Oostburg.

no. 111. Het Waterhoen.

Vierkant A.	
Kievittepolder	35
Dievegat	30
Geïn.Zwarte Polder west	28
zeedijk Tienhonderpldr.	22
kamping De Hoogte	25
Cadzand-Bad	15
	155

Vierkant B.	
Hedenesse	25
Strijdersgat	75
Mosselkreek	35
Hoendewweg	20
Zwarte Gat(Hertenkamp)	100
Zwarte Gat - noord	75
Zoetekreek	60
Puyendijk	120
Blikke-zuid	16
Blikke-west	30
Scherpbier	27
Nieuwerk.kreek-west	65
Marolleput	20
Put Cletemspolder	35
	703

Vierkant C.	
Nieuwerk.kreek-oost	25
Schoondijkseweg	15
Baarzande	200
Boskreek	80
Lente	30
Langeweg	20
NV.Zeebad	80
wei landb.Crook	25
vuilnisbelt Groede	20
Heerenpolder-west	27
Breskens-oost	20
No. Eén	17
landb. Calon	6
Tragel-oost	42
Tragel-west	17
Molenkreek-noord	19
	643

Vierkant D.	
Inlagen Hoofdplaat	110
No. 7.	25
Plaskreek	65
Kruisweg Hoofdpl.pold.	8
Roodenhoek	6
	214

Vierkant E.	
Terhofstede	40
Sluisse Veer	30
Sluisse Vaart	60
Oude Aardenburgse Haven	60
Slikkenburg	90
Oude Tol	30
Diomedepolder	65
"Ossewei" Zuidzande	30
	405

Vierkant F.	
Grote Gat	192
Keizertje	28
de Munte	8
Slapershaven	4
Linieput	32
Steenpolder	17
Watertoren	35
Bokkegat	300
Liter-oost	40
Liter-west	40
Veerhoek	40
Hemricusput	28
kreek Henricuspolder	37
	801

Vierkant G.	
Zoute	36
Blontrok	38
3-fortenkreek	22
Tonnehbrug	18
Canada	27
"De Jager"	27
Stroopuit	20
kreek weg Goedleven	60
grenspaal 330	37
groeneweg Schoondijke	9
Molenkreek-zuid	20
	314

Vierkant H.	
Nieuwlandse Molen	16
Driewegen	22
Schorersgraf	0
Bierkreek	10
Oranjehoeve	16
Plankepoortje	26
Biervliet-noord	18
Zuiddiepepolder	17
dijk Mollekot	4
omgeving Verlaatbrug	15
	144

Vierkant I.	
Paulinapolder	32
kanaal Elizabeth.plder	125
Spuikom Elizabethpldr.	46
Spuikom Koninginnepldr.	75
Angelinapolder	16
Kapitalen Dam	32
Clarapldrkreek	125
Witte Huis	125
Elizabethpolder zuid-west	45
Hofstede Hooghuis eo.	63
	684

Vierkant K.	
Zwarte Sluis	22
Boomkreek	85
Gr.Kreek St.Kruis	45
St.Kruis zuid-oost	40
Spitsbroek	40
Marolleput Aardenburg	35
Masjesgat	100
Steenwijk	10
St.Kruis-Ketelstraat	32
Bornsloot	80
	488

Vierkant J.	
Steenfabriek Aardenburg	30
Eeclose watergang	60
Stierskreek-oost	40
Stierskreek-west	160
Kruisschans	30
Lapscheurse Gat	50
	370

Uitgave van de Vogelwerkgroep De Huiszwaluw. West Zeeuwsch-Vlaanderen.
sekr: Noordwal 45. Oostburg.

Overname alleen met bronvermelding.

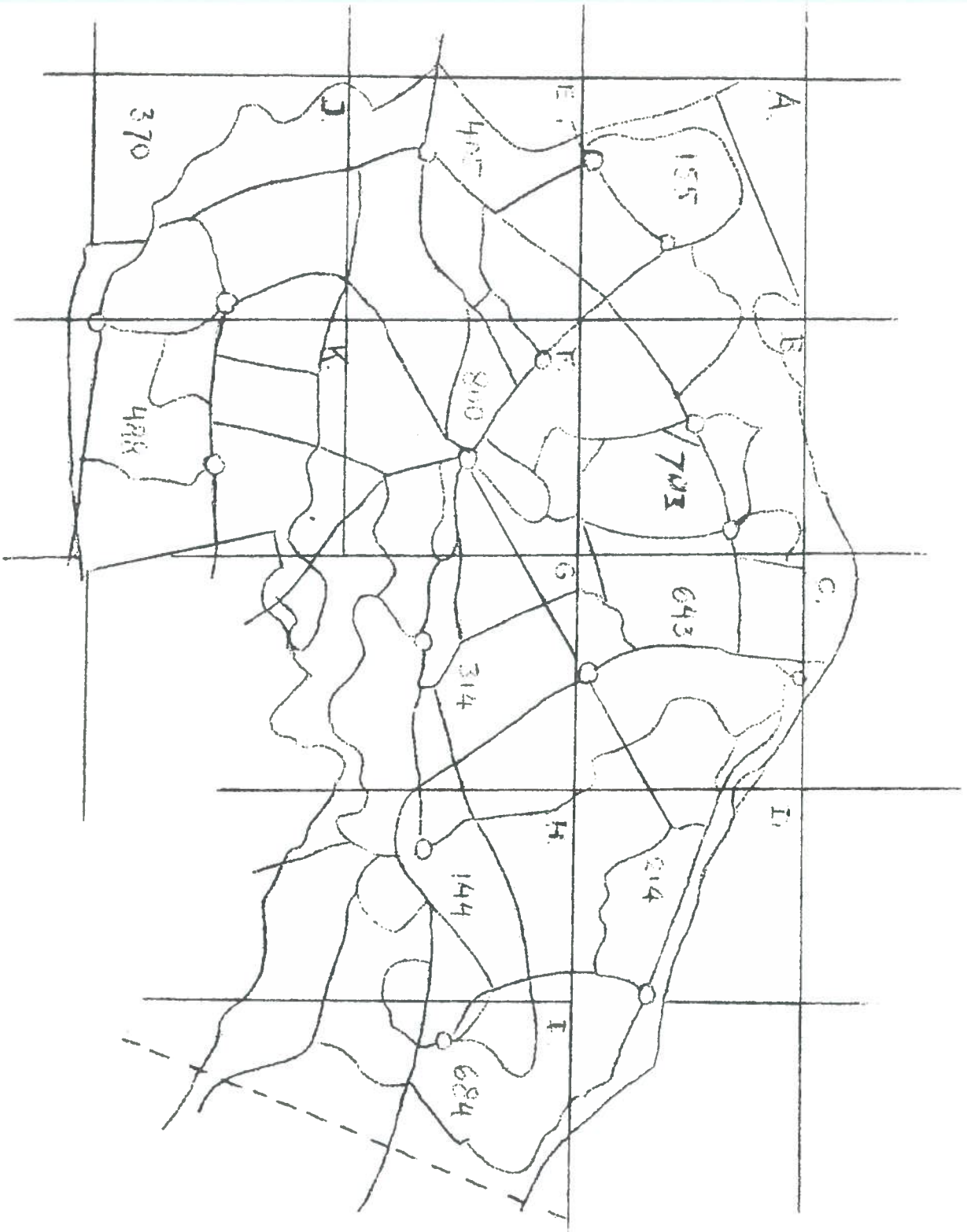

De Avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen 1957-1967. aanvulling no.15 kaartje.

Het WATERHOEN.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw."
Overname alleen met bronvermelding.

De AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967. (16)

Aanvulling no. 16.
1 blad.

92. De VISAREND.

Op 25 augustus 1972, bij zonnig weer, als ik mij aan de dijk van het nederlands gedeelte van het Zwin bevind komt uit noord-oostelijke richting een nogal grote vogel aangevlogen. Toen de vogel dichterbij kwam herkende ik de visarend. Ik heb er verscheidene gezien in september 1953 te Kruiningen in het overstromingsgebied, dus kende zijn vlucht.
De vogel naderde mij tot op ongeveer 100 meter, zwenkte toen naar links waar een nogal grote plas is gelegen in het belgische gedeelte van het Zwin. Tot twee maal toe hangt hij biddend boven deze plas, maar stoot niet. Dan komt de vogel op 50 meter van mij gevlogen, passeert de dijk en tracht te landen in een populieronboom achter de dijk staande. Hij kan moeilijk houvast krijgen op de kleine takken en verdwijnt in zuid-westelijke richting (Dievegat.).

M.Koopman.
Knokke. (België).
Pierslaan 27.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
Adres : Noordwal 45. Oostburg.

(124)

De AVI-FAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

112. De MEERKOET. aanvulling no. 17. 1 blz.
1 kaartje.

Tijdens de telling van het WATERHOENTJE van 27 november tot en met 3 december 1972 werd tevens nagegaan het totaal aantal meerkoeten dat aanwezig was. (zie aanvulling no. 15)
Het was opvallend dat het totaal aantal meerkoeten beduidend lager was dan het aantal waterhoentjes. Tevens is het opvallend dat het aantal meerkoeten de laatste jaren lager is dan we gewoon waren.
Misschien door het beschikbaar komen van günstige terreinen boven de Westerschelde (Veerse Meer)?

Getelde aantallen:

Vak A:	
Dievegat	20
Vak C.	
Nieuwerk.kreek-oost	15
Baarzande	75
Boskreek	15
N.V.Zeebad	30
Henricuspldr.west	15
Breskens-oost	10
No. Eén	32
Tragelwest	8
Molenkreek-noord	27
	227
Vak E:	
Sluisse Veer	20
Sluisse Vaart	45
Oude Aardenb.Haven	30
"Osseweide" Zuidzande	20
	115
Vak G:	
Zoute	12
Blontrok	16
kreek weg Goedleven	25
	53
Vak I:	
Paulinapolder	42
kanaal Elizabethplder	16
Spuikom Koning.polder	33
Kapitalendam	15
Claraplderkreek	30
	136
Vak J:	
Eeclosewatergang	30
Stierskreek-oost	70
Stierskreek-west	55
	155

Vak B:	
Strijdersgat	35
Mosselkreek	30
Zwarte Gat-noord	60
Zwarte Gat-Hertenkamp	35
Zoetekreek	40
Nieuwerk.kreek-west	85
	285
Vak D.	
Inlagen Hoofdplaat	20
No. 7.	45
Plaskreek	35
	100
Vak F:	
Grote Gat	80
Keizertje	20
Slapershaven	15
Bokkegat	40
Liter-oost	25
Liter-west	25
Henricusput	17
kreek Henricuspolder	22
	244
Vak H:	
Driewegen	33
Bierkreek	35
Plankenpoortje	12
omgeving Verlaatbrug	45
	125
Vak K:	
Zwarte Sluis	15
Boomkreek	30
Gr.Kreek. St.Kruis	30
St.Kruis. z.o.	40
Masjesgat	25
	140

Overige plaatsen waar waterhoentjes werden geteld geen meerkoeten.

A.M.Cauwels. H.Enkelaar.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".
Overname alleen met bronvermelding. sekr.: Oostburg.Noordwal 45.

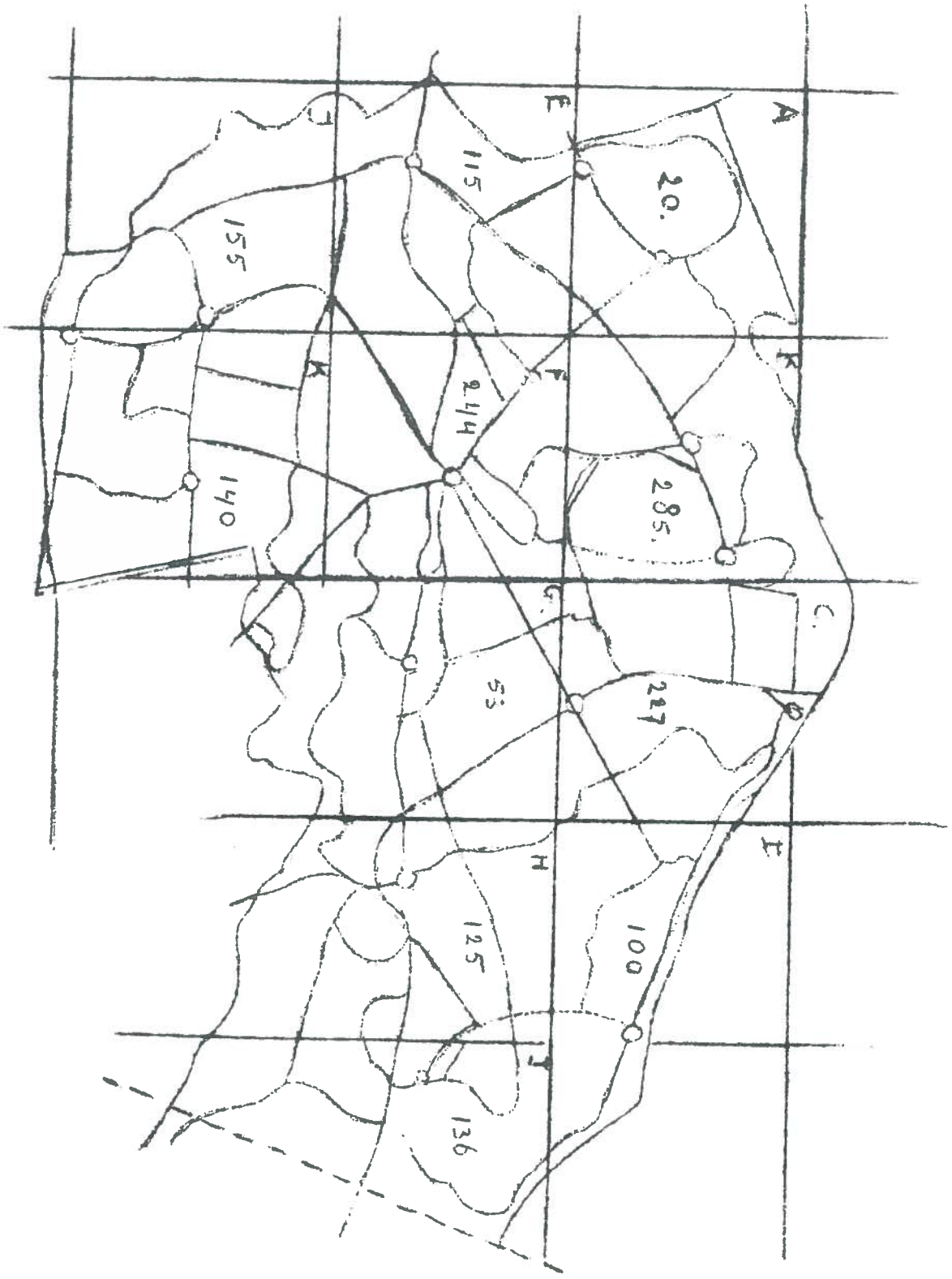

De AVI-FAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967. Aanvulling no.17
De MEERKOET. kaartje.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".

Overname alleen met bronvermelding.

(18)

De AVI-FAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN 1957-1967.

83. RODE WOUW.

Aanvulling no. 18.
1 blad.

Blijft een zeer zeldzame vogel in het gewest.

Sinds 1967 zijn slechts twee waarnemingen bekend.

9 april 1972.

Op deze datum werd door I.A. de Zwart en J.A. de Zwart, beiden wonende te Oostburg één exemplaar waargenomen.

De diep gevorkte staart viel direkt op.

Deze vogel werd door hen waargenomen aan de Oude Haven te Oostburg en vloog in zuidwaartse richting, maar werd door de krachtige zuiden wind gehinderd en dreef steeds weer af naar het oosten.

27 april 1972.

Op deze datum werd één exemplaar waargenomen door de heer G. van de Kerkhove, wonende te Groede.

Hij nam deze vogel waar bij Sint-Kruis- gemeente Aardenburg. De vogel trok in noordelijke richting.

De kenmerken van deze vogelsoort waren hem bekend van meerdere waarnemingen in het Zwarte Woud.

Uitgave van de Vogelwerkgroep West Zeeuwsch-Vlaanderen "De Huiszwaluw".

sekr.: Noordwal 45. Oostburg. telef: (01170)-2491.